

SALT DE CAN TONA a CAN PIXEEERA,
SALT DE CAN TONA a CAN PIXERAAA,
SALT DE CAN TONA a CAN PIXERA
i AL MIG L'AJUNTAMENT...!!

Festa Majior

Cris/Sun 87

Ω
OMEGA

Estos relojes dicen mucho de sí mismos.
Su nombre, Omega, dice el resto.

CONCESIONARIO OFICIAL:

JOSÉ M.ª COMAS

Carrer Major de Salt, 83 / Tel. 20 47 70 / SALT-GIRONA

EL NOSTRE RECORD

L'amic JOAN PI ens ha deixat, la Festa Major de Salt ha perdut un dels seus més decidits impulsors, la seva feina ens ha ofert un camí més planer als qui l'hem seguit en la Comissió de Festes.

La Comissió de Festes creu que el millor homenatge que li podem oferir és la continuïtat de la Festa, aquesta Festa Major que tantes hores de vetlla i tants maldecaps l'hi havia donat. Els que vàrem recollir la torxa del relleu que ell ens va brindar, procurarem mantenir-la encesa amb la vivacitat amb què la vàrem rebre i passar-la al nostre relleu amb la generositat i col.laboració que ell va fer-ho amb nosaltres.

En la seva memòria, els concursos esportius o competicions que se celebren amb motiu de la Festa Major de Salt portaran, a partir d'aquest any, la denominació "TROFEU FESTA MAJOR DE SALT - Memorial Joan Pi", aquest serà el nostre senzill homenatge.

Et recordarem, molt especialment, Joan, cada any per la Festa Major.

LA COMISSIÓ DE FESTES

DECORADOR

Instal.lacions,
Hotels, Bars,
Restaurants, Discoteques,
Interiors

OFICINES i FÀBRICA:

Pla de Montfullà, s/n.

Tel. 20 90 00

BESCANÓ (Girona)

Un nou any tanca el cercle inexorable. Tres-cents seixanta cinc dies per a viure, treballar, estimar, patir i assistir perplexos a un món i un país que trontolla o el fan trontollar. Sembla ahir i ja tornem a ser a la festa; i entremig el bategar incessant de la vida ens ha deparat més d'una sorpresa, més d'una perplexitat, més d'un ai al cor.

Us parlo de tot allò, primer, que en un any ha afegit cansament i escepticisme a tots plegats. Per poc s'enfonsa la democràcia, i hem parat tímidament el cop; l'espiral de la violència i el terrorisme no han parat. Des de l'òptica gironina és trist pensar que hem perdut en Just. Un any sembla poc i si ens aturem a mirar enrera podem quedar glaçats.

Un any més esverat també per tot el que encara queda per fer. Carrers, places, fonts, maldecaps municipals que no acaben d'anar-se'n.

Però un any també permet de passar el sedaç. I dins d'aquest any s'han fet coses d'interès a Salt que han anat acostant la gestió municipal a l'administrat. La zona esportiva està experimentant unes millores

importants; podrem tancar-la, tenir-hi un altre camp de futbol. Potser podrem començar-hi aviat el Pavelló. El vell camp de Salt quedarà salvat i no es poblarà de blocs de pisos. Ja és propietat municipal i ja han començat les obres d'un nou mercat. Però una bona part romandrà zona verda i en conjunt Salt haurà adquirit un bon equipament. Al Veïnat, amb algun problema, tindran un enllumenat molt millor. Costa, però hi anem, i la màquina comença a moure's.

Explico tot això perquè és molt prosaic però és ben viu. L'enmig de la festaensem que la democràcia hem de salvar-la tots. Que el poble de Salt, de tradició liberal de sempre, ha de contribuir a salvar-la ajudant a fer poble.

I si més no, alegrem-nos tots plegats amb la festa i sentim-nos satisfets i relaxats de poder per exemple sentir encara el darrer disc de la Trinca i pensar que l'any podia haver estat molt pitjor i que l'alegria de la Festa ens ha de renovar la confiança i l'esperit de combat.

Bona Festa, amics.

JOAQUIM NADAL I FARRERAS
ALCALDE DE GIRONA

comercial fausto Marti

EXPOSICIÓN Y VENTA

SANITARIOS, AZULEJOS, PAVIMENTOS, MUEBLES DE COCINA
Y MATERIALES PARA LA CONSTRUCCIÓN EN GENERAL

COFAMA, S.A.

Carretera de Anglés - Cruce Autopista
Tel. 20 89 12 SALT-Girona

CONTRALLUMS D'ESTIU

Les imatges d'estiu són alhora vagues i concretes: sol i sorra; mar i platja; espiga i rostoll; cels blaus i nits de calda; imatges velles i imatges renovades: el turista, el refresc, el bikini i el guirigall.

Enguany, diuen, vindran més turistes tot i les amenaces de sempre, Oh Spain, pobre Espanya... que si el còlera un any, que si el terrorisme un altre, que si els cops d'estat, que si les pneumonies atípiques... Malgrat tot, diuen, aquest serà un any bo pel turisme... tot i la crisi econòmica, la puja del dòlar, la congelació dels salaris i l'elecció de François Mitterrand.

Les fàbriques a l'estiu paren les sirenes... Les botigues posen el seu cartell de "Tancat fins..." o "Cerrado hasta", segons estigui o no normalitzat... Un cartellet als vidres fins l'acabament de les vacances assenyala l'evasió familiar cap un exili per uns dies.

Alguns diuen que per anar per la ciutat, malgrat tot, l'estiu és millor... Aparcament ampli, la circulació més fluïda, un caminar més relaxat, tot i la calor, la xafogor i la suor que cada home porta al seu damunt.

Vacances! Sí, les vacances anhelades i esperades. Vacances per a molts però no per a tothom. N'hi ha que l'estiu és el seu esclavatge. Han de treballar per a viure tot l'any. Han de fer-ne per a la temporada... Els cambriers i els disc-jockeys; els bars i els hotels; agències de viatges, xofers, traductors, recepcionistes de càmpings, dones de

neteja, cuiners... servidors i servidores de tot un món que bull com un formiguer.

I entremig la classe alta, i la popular; la gent honorada i la gent múrria...

Entre el solstici d'estiu i la melangia de la tardor... Punts i lligams, ritmes i emocions, músiques i colors, nits i sols, bullicis...

A Salt, en els carrers del barri vell, encara la gent pren la fresca fora el carrer. La cadira i la tertúlia, el xafardeix quotidià... Enmig del ciment i del soroll, dels vols xàrters i les fugides, encara hi han veïns que prenen la fresca al carrer i fan tertúlia...

I la fugida i la diàspora també hi és present en els indrets de Salt: Londres, Itàlia, Suïssa, Turquia, El Marroc, Egipte... Països europeus i països exòtics... Països a prop i països de lluny.

Després de la Festa Major, inclús abans, la diàspora ja és un fet.

Hi ha, però, al bell mig de l'Estiu, la Festa Major d'un poble afermat a les seves tradicions; i en la seva Festa, en la Festa de Salt, les campanes, les sardanes i la música tornaran a ressonar. Alegria, és la Festa Major!

I entremig del brogit, els "cavallitos" i les parades... la gent alegrarà els seus cors i vibrarà d'alegria, i arreu es faran present les vivències de la Festa...!

Visca la Festa Major!

ELS
DESITJA

BONA
FESTA
MAJOR

PASTISSERIA

COSTABELLA

MAJOR DE SALT, 16 - TEL. 21 35 33
GIRONA

CARRETERA DE PALAMÓS, 30
PLATJA D'ARO

ENTRE LA SOPORÍFICA TVE, LA INVASIÓ DE LES TV PRIVADES I LES PROMESSES DEL TERCER CANAL: ÉS POSSIBLE UNA TV DE SALT?

Fa anys va ser l'actitud contestatària de molts catalans que es volien mantenir al marge de la massificació i la degradació col·lectiva que representava la introducció de la televisió als Països Catalans. En molts, va sorgir l'actitud de rebuig vers la televisió; per alienadora, com el futbol. Ara, aquesta actitud ja no la podem qualificar ni de contestatària perquè ja no té cap efectivitat. Ha quedat en un pur testimonialisme. No voler tenir televisió a casa com a protesta perquè no és catalana, ha quedat en una actitud testimonial, que ratlla l'estupidesa. Avui la realitat ens duu a prendre postures més efectives.

Constatem que amb la TVE ens hem massificat, empobrit l'idioma; no convivim, ens desconeixem, no fent la transmissió oral necessària, estem influïts cap a la societat de consum, estem desinformat, mal informat, poc divertits... i a més a més avorrits!

El precepte que la televisió ha d'informar, educar i divertir, no sembla un precepte per a la TVE. Aquesta, ni informa objectivament perquè està al servei de la UCD —que és la nova cara del franquisme i que han canviat alguna cosa perquè no canviï res—, ni educa perquè el que volen és que consumim, i que ni diverteix perquè és senzillament soporífica. Malgrat tot, tots fem moltes hores davant la televisió, les hores d'oci, les altres... i les extra; menjant i be-

vent; jugant i parlant; saltant i ballant... sempre amb la "caixa tonta" davant el nas!

Que què hem de fer? Que els temps que corren no donen per anar al cinema? Que de vegades, inclús (!) fan coses que estan bé?... Sí, sí, d'excuses en trobarem moltes, què hi farem! Si el poble vol televisió, doncs vingi televisió!

Us podeu fer càrrec que lluitar contra aquest "opi del poble" és anar tant contracorrent, que ratlla l'estupidesa. La decisió personal de no tenir televisió a casa és molt respectable; com el no fumar o no veure alcohol només pot fer bé. Ara, que a més a més de no tenir televisió a casa es vulgui fer "apostatat", fer adonar a la gent que la televisió és un narcòtic que a la curta o a la llarga sempre produeix mals... és esperar figures d'un perer, ens escoltaran com un flabiol sonant!

Què fer? Mirar més la TVE?... Nooo! Déu nos en guard!, faltaria més!

Ja ho sé! El tercer canal! La televisió catalana!... Sí, potser sí, però... Podria ser una solució, però de moment Madrid ho veu massa perillós. De moment fan promeses, i inclús donen dates concretes... no-més perquè callem i prou!

El tercer canal és una il·lusió, que potser arribarà... però, quan arribi ja n'hi haurà tants de canals de televisió —privades, és clar— que el tercer canal tindrà poca incidència, o poc abast. Com Ràdio-4, si fa no

**CONSTRUÏM
I VENEM
PISOS
BEN FETS!**

ARFIXSA

CONSTRUCTORA - PROMOTORA

Menéndez -
i Pelayo, 20

Tel. 20 83 66
SALT - Girona

fa! Molt ben feta, però que només s'escolta a Barcelona perquè no els hi deixen augmentar la potència. I fututs altra vegada!

Si ara poguéssim disposar d'un canal i fer la competència a TVE, seria molt fàcil. És tan dolenta...! Però ja milloraran, no tindran més remei. La competència de les televisions privades i multinacionals, que de tot hi haurà, els hi obligarà! I per a donar-nos el tercer canal, esperen precisament això, que hi hagi aquest poti-poti. Volen afeblir la importància d'aquest tercer canal promès en l'Estatut... Deixem, però, aquest tercer canal que toca als polítics d'exigir-lo. I que vagin de pressa que sinó... faran tard!

Al poble menut, als pobles i ciutats, vull dir, encara els queda una esclotxa, un paper a fer en l'avenir de les televisions. En fer-la més formativa, més culta, més comunicativa... més nostra! Cal dominar la televisió, no deixar que ens domini. Cal que nosaltres siguem els amos de la televisió, o que la televisió sigui la nostra argolla. Per això no queda altre remei que tombar la televisió a favor nostre. Que deixi de ser "el pa i circ", "l'opi del poble". Que deixi de ser la "caixa tonta". Cal convertir l'eina de la televisió en una eina a favor nostre. Ja que no podem lluitar contra la televisió, tombem-la a favor nostre. Treure l'exclusivitat de les mans dels poderosos, de les classes dominants, dels Martín Villas de torn i de les multinacionals que ho monopolitzen i que manipulen la informació per a convertir-nos en pacífics consumidors automàtics i conformats espectadors.

Ens cal una televisió al servei del nostre poble, que informi de les nostres coses, que hi surti la nostra gent... Podem fer una televisió nostra, del poble... No és un conte. No són il·lusions. Hi ha pobles que ja ho han fet realitat.

A Cardedeu, al peu del Montseny, un poble de poc més de sis mil habitants —una tercera part de Salt—, la meitat dels quals són immigrants —com a Salt—. Els habitants de Cardedeu han decidit que els mitjans moderns de comunicació han de ser un servei públic i que no és cert que l'Estat sigui l'únic capaç de dur-lo a terme, ni que en pugui detentar el monopoli. Imaginem-nos un monopoli de les ràdios!

A Cardedeu no fan televisió privada, fan televisió pública i directe, sense delegacions administratives. Fan un servei públic sense cap necessitat d'ajudes econòmiques alienes. És el poble qui ha creat el ser-

vei i en tot cas ha de ser l'Administració l'encarregada de servir-los unes lleis per regular un dret que la Constitució actual els otorga i que la llibertat connatural ha salvaguardat sempre.

A Cardedeu, han tombat l'alienadora televisió a favor seu, la utilitzen per a informar-se de les seves coses, comunicar-se de les seves coses... fan poble, és coneixen millor... estan més units.

D'una eina alienadora i disgregadora han passat a fer-ne una eina integradora i al servei de la identitat del poble. L'altra televisió poderosa continuarà, però hem de fer que cada vegada tingui menys protagonisme, que cada vegada sigui menys el centre de les nostres converses i les nostres atencions, cada vegada ha de ser menys a dintre de les cases.

A Cardedeu ho estan assolint. Tenen una emissora pròpia de televisió. Fa un any que havien començat a cercar diners entre la població. Diner menut. El diner de més de tres-centes famílies cardedeuques, totes elles amb el mateix rebut de cinc mil pessetes. I Televisió Cardedeu pot emetre i enregistrar en color i blanc i negre. Tenen estudis de gravació i oficina administrativa ben equipades. L'Ajuntament els ha cedit els locals. Abarca l'àmbit local —uns cinc quilòmetres— amb emissions pròpies, tècnics propis; és una emissora autogestionada de servei públic i sota control popular directe. És tota una aventura, cal que s'estengui com una taca d'oli a tots els pobles o comarques.

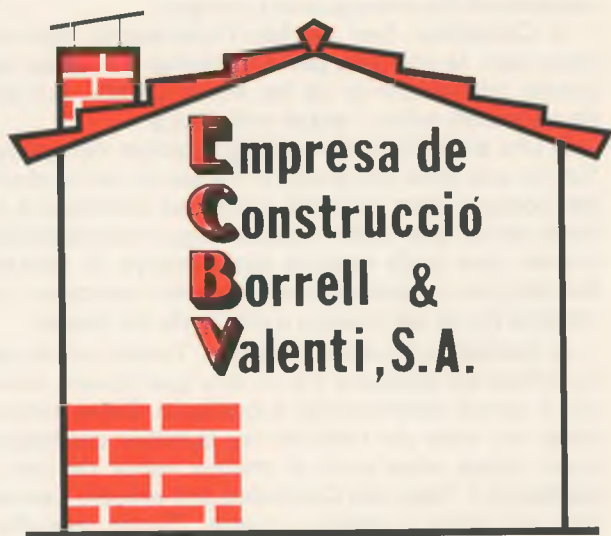
Ara que hi ha tants pobles que demanen una emissora de freqüència modulada, més de les que es concediran. Ara és ja el moment d'avançar-nos molt més. D'exigir molt més. La tècnica del futur, passa més per la televisió que per la ràdio. I tan de cas ens faran si demanem una cosa com l'altra. Per tant enfilem amunt!

Davant del dret de demanar i tenir una televisió, Cardedeu ha optat per exercir aquest dret. Ells se l'han pagada, amb no gaires milions. I no fan nosa a ningú. Saben que no hi ha llei que els ampari... només la Constitució.

La inauguració de la Televisió Cardedeu serà el dia 23 de juny d'enguany, ja han fet moltes proves satisfactòriament.

És engrescador i bonic. Esperem que els deixin continuar sense repressions.

I aquest és un panorama que també pot ser aplicable a Salt! I no ens ha d'espantar si encara no

DEDICADA A LA CONSTRUCCIÓ DE:

- XALETES
  - HABITATGES UNIFAMILIARS
  - NAUS INDUSTRIALS
  - BLOCS DE PISOS
- i REFORMES

Passeig d'Olot, 225

Tel. 21 57 00

SALT - GIRONA

tenim la llei. Si aquesta va poc a poc no en tenim la culpa. La llei ha d'estar al servei de la col·lectivitat, no a l'inrevés. Si estem segurs que és un bé per a la col·lectivitat hem d'anar sense por per davant de la llei.

Salt té possibilitats! Som més gent que a Cardeu. Amb tres mil pessetes per família serien suficients per a adquirir tot el material necessari. L'Ajuntament hauria de posar-hi els locals i convocar l'Assemblea del poble per escollir els promotors del projecte.

Sabeu que Salt ja disposa de varis enregistraments en vídeo fets per afeccionats? La roda de premsa de presentació de la Comissió de la Independència, alguna obra de teatre, i algun altre de més, és un material que ja es disposa.

A la televisió municipal no cal fer westerns ni serials, cal només gravar en vídeo tots els actes públics, actes normals i importants que es facin a Salt. Algun ple municipal, cercaviles, entrevistes als dirigents dels partits locals i d'entitats, partits de futbol, de bàsquet, conferències, col·loquis, etc...

Us imagineu poder veure el partit de bàsquet entre el Sant Feliu i el Salt, ben asseguts al sofà de casa i sense necessitat de desplaçar-se a Sant Feliu.

Els canals municipals tampoc cal plantejar-los com una competència als canals estatals. Cal només estudiar les possibilitats i adaptar-s'hi. Tampoc hem de ser massa pretenciosos!

També es podria compartir els dies d'emissió amb els pobles veïns. Quedarien més repartides les despeses i es compartiria el radi d'emissió.

No us penseu que són il·lusions i projectes fantàstics; com el campanar rotatori o els 4.000 m. de Sant Grau... L'única ciència-ficció pot estar en nosaltres mateixos, en la nostra capacitat d'organitzar-nos i de responsabilitzar-nos. Igual com la independència de Salt. Tot és al nostre abast. I si en som capaços ho tindrem, sinó...! Les dificultats grosses estan en la nostra falta de capacitat, de mantenir-nos engrescats per un projecte... El Consell Municipal n'és un exemple, de com no hem de fer les coses. Les dificultats grosses estan en nosaltres mateixos, en la nostra responsabilitat.

Les altres dificultats, que també n'hi ha, estan en els qui manen però no busquen el nostre bé, sinó mantenir-se poderosos. Aquestes dificultats sempre

vénen del mateix cantó, dels qui ens volen mal, dels qui ens volen fer desaparèixer com a nació, com a poble. Dels qui ni estimen ni accepten la nostra cultura. Dels qui no suporten que siguem diferents, que parlem diferent, que fem festes diferents...

Resumint. Salt ja disposa de vídeos, enregistrats per afeccionats, d'actes públics de Salt. Això és l'inici de la TV saltenca? Són aquests els primers programes?

El material d'emissió i d'enregistrament és relativament barat (3.000 pessetes per família).

El radi d'emissió -5 quilòmetres- no pot destorbar a ningú, i si tots els pobles de la rodalia hi participen millor.

Els locals han de ser públics, de l'Ajuntament.

No pretendre ser l'única televisió, sinó la televisió del poble.

De què en treurem? Doncs que ens ajuntarem en un mateix centre d'atenció més nostre. Ara només tenim els camps de futbol. Coneixerem més els nostres polítics locals, sabrem més l'opinió dels conciutadans... En definitiva, amb la televisió aprendrem a parlar més del nostre poble, de la seva gent, de les nostres coses, de les nostres necessitats i de les nostres falles. Crearem més lligams entre nosaltres i els nou-vinguts, que aprendran les nostres coses i la nostra parla i els serà molt més planera llur integració.

Recordem les dificultats i dels qui ens hem de guardar: dels Martín Villas de torn! Que no paren ni pararan de fer-nos la punyeta. Frenen i traven les lleis i hi posen més i més dificultats, perquè no ens puguem realitzar mai com a poble, com a nació. A tota aquesta gent només els desitgem que després de tant de temps de veure'ls-hi la cara, aviat els hi puguem veure el cul!

L'altra gran dificultat està, tal com hem dit, en nosaltres mateixos. I aquesta sí que és una dificultat que en som responsables tots. La falta de dirigents. La falta de gent responsable que es llenci a dur algun projecte altruïsta a terme. Aquesta qüestió que va íntimament lligada amb la qüestió del Consell Municipal, la independència del nostre poble i unions locals dels partits, és un tema que haurem de parlar-ne en un altre moment.

Bona festa!

JOAQUIM PONS i BUSQUET

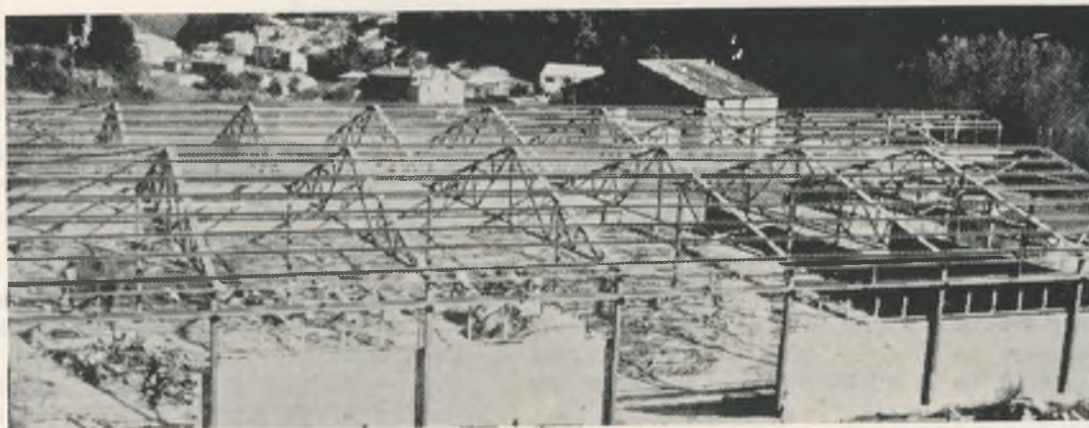
Construcciones Metálicas

RIERA, S. A.

Puertas
basculantes
con mandos
por radio
y todos
sistemas

CARPINTERÍA DE ALUMINIO

Estructuras
para naves
industriales

Carrer Major de Salt, 308 - Teléfono 20 41 17 - **SALT-GIRONA**
TALLERES: Barri Can Culebra, Montfullà - Teléfono 44 03 07 - **BESCANÓ**

NOTA: Als dos dies d'haver-se lliurat aquest article a l'impremta, apareixia a la premsa la notícia que reproduïm del diari AVUI.

La resistència de Cardedeu, ha de ser un exemple encoratjador. Cardedeu, esdevé un exemple més de la resistència que cal fer a la pressió de Madrid contra el que vol un poble i contra el que paga un poble.

AVUI

Dimecres, 24 de juny del 1981

SE N'AIXECÀ ACTA NOTARIAL LA POLICIA CLAUSURA LA TELEVISIÓ DE CARDEDEU

Cardedeu. – Efectius de la policia procediren ahir a la tarda a clausurar l'emissora privada de televisió de Cardedeu i a mitja tarda se n'aixecà acta notarial, segons que informà l'agència Europa Press.

La decisió fou adoptada arran de la denúncia presentada per la direcció general de règim jurídic de RTVE a Madrid davant l'autoritat competent. Aquesta emissora de televisió, constituïda per veïns de la localitat, emetia programes de dues hores de durada d'abast local i els veïns l'havien acceptada molt bé.

La revetlla, dins els actes d'inauguració que havien estat convocats per a ahir, tenia per

eslògan «Primera Nit de la Televisió Lliure» i hi havien estat convidades diferents persones del món cultural i dels mitjans de comunicació. L'aspecte principal de la cerimònia d'inauguració era, però, la presència del president del Parlament, Heribert Barrera.

Efectivament, el president del Parlament arribà a la vila a quarts de deu del vespre i, en primer lloc, es dirigí a l'ajuntament, en el saló de sessions del qual hi hagué una presentació de l'acte a càrrec de l'alcalde, que en el seu parlament destacà la importància de la televisió de Cardedeu i de la seva subsistència per a la llibertat d'expressió.

Després Heribert Barrera es dirigí al Casal dels Jubilats, als

baixos del qual es troba l'emissora segellada, i es procedí a la seva inauguració simbòlica. Tot seguit tothom tornà a l'ajuntament, on tingué lloc una recepció.

En tot el procés de llançament de l'emissora, es pot destacar la notícia, apareguda en un diari barceloní, que Mestres Quadreny, Tàpies i Brossa col·laborarien en la Televisió Lliure de Cardedeu i que Lluís Llach donaria un recital a benefici de l'emissora. També el diputat Antoni de Senillosa ha ofert en tot moment el seu decidit suport a la nostra primera televisió lliure.

El dia 5 de maig d'enguany eren ja dos-cents cinc els participants en el projecte.

LLUÍS PARDO

PINTOR

Rafael Masó, 2 (abans Gavarres)
Grup Sant Cugat
Tel. 20 33 97
SALT-GIRONA

T.E.I.S.A.

AUTOCARES PARA SERVICIOS
DISCRECIONALES
CONCESIONARIO DE LINEAS
REGULARES DE VIAJEROS

SOLICITE PRESUPUESTOS
SIN COMPROMISO, EN:

C/. Isla Formentera, s/n. — Tel. 20 48 68 - **GIRONA**
Álvarez de Castro, 8 - Tel. 57 00 53 - **BANYOLES**

ELECTRICITAT I LAMPISTERIA

INSTAL.LACIONS I REPARACIONS

Ravellat, 14

Tel. 20 58 44

SALT

EMILI CROUS

ENVELATS
LLOGUER CADIRES
PAVELLONS IMPERMEABLES
ORNAMENTS
PISTA PARQUET

St. Jaume, 14 - Tel. 20 52 11 - **SALT-GIRONA**

LA FESTA MAJOR

En altre temps, la Festa Major era esperada i preparada amb il·lusió per tots els pobles, era una de les poques vegades que es tenia ocasió d'aplegar la família al voltant d'una llarga taula i per a ella es reservaven els dispendis que s'havien estalviat durant l'any.

Poc a poc alguna cosa ha anat canviant, ja no cal esperar la Festa Major per a relacionar-se amb la família, però la Festa Major continua, ja no s'engreixen els pollastres i ànecs per a aquesta diada però en canvi l'envelat es fa imprescindible. Hi ha tradicions que són necessàries i per això no es perden.

La Festa Major ha tingut la virtut de ser volguda per tothom, res de vagues ni protestes, res de manifestacions contra la Festa Major, el poble vol festa, doncs, Visca la Festa Major!

Ara bé, perquè uns ballin, uns altres han de tocar i per aquest camí podem adonar-nos que perquè un poble pugui fruit de la Festa Major cal que uns altres, veïns del poble, companys nostres, treballin. Una festa no s'organitza sola, però a més té l'inconvenient que els dies principals, els dies de la festa del poble, els organitzadors estan al peu del canó per poder atendre la gent, per a que aquesta gent pugui gaudir de la Festa Major.

Sento a dir que no els obliga ningú, en això estem d'acord, físicament no els obliga ningú, però moralment s'obliguen ells mateixos, són aquestes persones, poques, que sempre hi ha a cada poble, que fan possible que un poble sigui alguna cosa més que una aglomeració de cases i persones. Una Festa Major es programa i realitza gràcies a la voluntat d'unes persones que desinteressadament dediquen el seu temps de lleure per a que aquesta festa tingui el màxim de lluïment i amb la sola ambició de que el poble hi participi i en quedi satisfet.

Serà un any més de Festa Major i d'alguna manera serà la continuïtat de totes les Festes Majors que

s'han celebrat fins ara a Salt, també serà diferent d'alguna manera encara que sembli que totes són iguals. Una Festa Major es diferencia potser més per la participació que pels acres. Massa alegrement aquests últims anys, el poble se'n desentén de la seva Festa Major, l'automòbil ha estat el màxim distorsionador, hem volgut fugir del tràfec diari per a ficar-nos en un tràfec més massificat, hem volgut sortir a fora per reposar i hem tornat més cansats i de passada hem desvaloritzat la feina dels organitzadors.

Aprofitem aquests dies de Festa Major per deixar el cotxe a casa, assistim als actes que amb tant d'interès programen els components de la Comissió de Festes i de passada donem una passejada pel poble, ens adonarem que tenim racons molt interessants i agradables, desconeguts encara que els veiem cada dia, les presses no ens havien deixat adonar de la realitat. Fem un passeig cap el riu Ter travessant les Deveses; sí, veurem molta brutícia però també ens adonarem de les estones agradables que es podrien passar allí, si estiguessin en condicions i dels avantatges que reportarien com a zona verda. A Salt tenim el que moltes vegades anem a buscar a fora i no trobem, uns espais tranquils i amplis que amb una mica de voluntat per part de tots podem recuperar per al poble.

Que la Festa Major d'enguany sigui l'inici del retrobament humà i ambiental de Salt i a partir d'aquí ens adonem que la nostra participació és necessària. La identitat d'un poble no es compra ni es ven, la fem tots plegats amb el nostre treball i les nostres festes i sobretot amb la nostra voluntat de voler ser Poble.

Bona Festa a tothom!

RAMON TORRAMADÉ

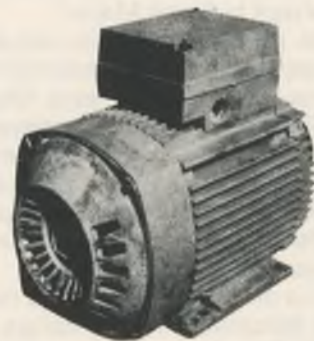

FELISATI

SERVEI OFICIAL

A. SOLER

**BOBINATGES / REPARACIONS ELÈCTRIQUES
MÀQUINES I EINES**

Carrer Rafael Masó, 1
(cantonada Passeig d'Olot)
Telèfon 20 06 62 - **SALT**

Carrer Joan Vilanova, 6
Telèfon 44 02 04 - **BESCANÓ**

L'ESCOLA D'ADULTS DE SALT: BONES NOTÍCIES I BONES FESTES...

L'any passat fèiem unes reflexions a mena de balanç provisional, sobre la vida de l'Escola d'Adults de Salt i dèiem al final: «...Esperem que el nou curs

representi la consolidació institucional definitiva de l'Escola (és a dir, que aquesta s'instal·li en un local definitiu i que se la doti d'un mínim equip de mestres). L'any que ve ens agradaria dir-vos que això ha estat una realitat...» (1).

Bé. Us podem dir que, si no una realitat definitiva, sí que som en camí d'aconseguir-ho... Amb la cessió per part de la Societat COOPERATIVA DELTA d'uns locals al Carrer Major i amb l'aprovació per part del Consell Municipal en sessió plenària d'una petició als Serveis Territorials d'Ensenyament de Girona per la creació d'un Centre d'Educació Permanent d'Adultes (E.P.A.) en el que fins ara és l'Escola d'Adults de Salt, creiem que es podrà portar a terme el curs que ve l'acte administratiu de creació definitiva d'un Centre per a la formació d'adults al nostre poble.

Dèiem també l'any passat que «...caminar en "diàleg" amb el país, amb la seva realitat, i descobrir pel

1A4781114

CLASE B*

Girona, a vint-i-vuit d'abril del mil nou-cents vuitanta-d.—

R E U N I T 3 1

D'una part EN FRANCESC FERRER I CIRONS, major d'edat, casat, Professor Mercantil, amb D.N.I. nº 40.145.008, domiciliat a Girona, Avda. Sant Francesc, 30-2on.-28, i de l'altra EN SEBASTIÀ PARRA I NUDO, major d'edat, casat, Mestre, amb D.N.I./nº 5.185.494, domiciliat a Girona, Avda. Sant Narcís, nº 20/3er.-28,

Q U E R E M

El primer com a President de la SOCIETAT COOPERATIVA DELTA, de Girona, domiciliada al carrer Joan Mercadell, 17-pral.18, i el segon com a Director de l'ESCOLA D'ADULTS DE SALT, i

O I U E M

Que la Societat COOPERATIVA DELTA, és propietària del local - de la primera planta del carrer Major nº 78, de Salt.

Que la Societat COOPERATIVA DELTA, ha adequat aquest local/ i ha instal·lat diferents aules, per destinar-se a finalitats culturals.

Que la Societat COOPERATIVA DELTA dintre de l'esperit del moviment cooperatiu de divulgar coneixement entre els seus socis, com una forma de lluitar contra l'exploatació de l'home i de retornar, a través de la cultura, la dignitat de la persona humana, la seva JUNTA RECTORA segons acord adoptat el dia 11 de febrer del 1.981, de cedir-los a utilització de l'ESCOLA D'ADULTS, de Salt.

Que per tal de deixar constància del que verbalment s'ha tractat, i de les relacions entre l'ESCOLA D'ADULTS, de Salt, i la Societat COOPERATIVA DELTA, s'ha convingut formular el present document, sota les següents

C L A U S U L E S

Primeres.— La Societat COOPERATIVA DELTA, de Girona, sota les condicions que tot seguit es diuen i sense cap mena de contraestació, o sigui, per absoluta liberalitat, cedeix l'ús del local Social descrit més amunt, a l'ESCOLA D'ADULTS de Salt.

Coneixem el nostre poble?

OCUPEMOS LA INDEPENDIÀNCIA DEL NOSTRE POBLE

CAMPANYA PER LA INDEPENDIÀNCIA DE SALT

CAIXA DE PENSIONS
"la Caixa"

Frigoríficos del Ter, S.A.

ESCORXADOR GENERAL FRIGORÍFIC

SALA D'ESPECEJAR N.º 10 40 38 / CAT

REPARTIMENT DIARI DE CARNS PORCINA I BOVINA

Carrer Major de Salt, 419

Apartat 239

Tel. 20 42 50

SALT - GIRONA

camí els objectius de l'Escola...» representava la part més vàlida de l'experiència... El diàleg amb el nostre poble ens va desafiar a treballar en l'organització d'un curs monogràfic sobre Salt, el qual, en el marc de la campanya per la independència i sota el lema «Coneixem el nostre poble?», va comptar amb la col·laboració d'una vintena d'especialistes en diversos temes relacionats amb el passat i el present del nostre poble i que si bé de portes enfora no ha donat els resultats que esperàvem, ens ha permès avaluar des del treball de set grups d'alumnes de l'escola una important experiència que valorem molt positivament de cara al futur de les tasques educatives de l'escola en el marc d'una progressiva catalanització i d'una aproximació dels treballs de l'escola al nostre entorn, al nostre poble, al nostre futur...

Bones notícies, doncs, aquest any, des de l'Escola

d'Adults i, com sempre, bones festes des de l'esperança d'un futur millor per a tothom...

- (1) Per cert... Després d'aquest paràgraf, una errada d'impremta –es va ometre una línia de l'escrit original–, ens va jugar una mala passada... Suposem que algun lector es va quedar bocabadat i va llegir dues vegades allò que «seriosament, i sense voluntarismes» volíem per al poble de Salt «l'erradicació de llur cultura, de llur identitat i de llur paraula...». Evidentment de l'esperit del nostre article se'n despenia que al parlar d'erradicació ens referíem a l'**analfabetisme** i que d'altra banda pensàvem que l'Escola tindria en aquesta nova etapa més possibilitats d'ésser una eina útil en el treball de la gent en la **recuperació** de llur cultura, llur identitat i llur paraula...

SEBASTIÀ PARRA i NUÑO
MESTRE DE L'ESCOLA D'ADULTS DE SALT

CAIXA D'ESTALVIS PROVINCIAL DE GIRONA

OFICINES CENTRALS:

Avinguda Sant Francesc, 34-36 - Tel. 20 62 00 - GIRONA

AGÈNCIES URBANES DE SALT:

Carrer Major, 164
Telèfon 20 45 72

Passeig Marquès de Camps, 10
Telèfon 20 40 99

EL CONFLICTE DEL 1900 A TRAVÉS DEL "DIARIO DE GERONA"

Les vagues i els problemes obrers han tingut a Salt, molt més que a Girona, una llarga història i un caire apassionat remarcable. La gent gran d'ara evoca fàcilment els fets que s'enregistraren durant la II República, tant a la Coma i Cros com a la Gas-sol, però les reivindicacions i les accions saltenques de protesta obrera arrenquen dels anys immediats a la industrialització, de la segona meitat del segle XIX. Una altra vegada ja vam reportar els detalls que es coneixien d'una vaga del 1870 a la societat "Coma, Ciuró i Clavell", i ara ens permetem de recollir el material periodístic que el "Diario de Gerona", defensor dels interessos de la Lliga Regionalista, és a dir, de la burgesia conservadora de Girona, aplegà en relació al conflicte del 1900.

Per descomptat que la visió que ens n'ofereix el diari és solament això: la visió d'una determinada gent, informada per una altra gent també d'ordre. Però, malgrat que aquesta informació podria ser completada i matisada per altres fonts que avui no tenim a mà, pensem que la lectura d'aquestes gasetilles que ara reproduïm ajudarà a conèixer els detalls principals de l'efervescència obrera i de la reacció oficial davant l'esdeveniment.

31 de juliol

«Anoche oímos decir que se habían declarado en huelga las operarias de una de las fábricas del llano, cuyo nombre no pudimos comprobar».

2 d'agost

«La huelga que dijimos anteayer parecía iba a de-

clararse en una de las fábricas del llano, ha resultado cierta.

En la fábrica de hilados de Santa Eugenia de los señores Hijos de Marjá (sic, per Marfá), han cesado en el trabajo los obreros por pretender que se les equipare a los de otras fábricas en lo que concierne al jornal y horas de trabajo.

Dícese que quizás les secundarán en la huelga los obreros de otras fábricas de Santa Eugenia y Salt».

5 d'agost

«En previsión de que ocurriera algún desorden en el acto de pagar a las operarias de la fábrica del señor Marjá (sic) de Santa Eugenia, pasaron ayer al vecino pueblo seis guardias civiles y un cabo, que regresaron por la noche sin que hubiese ocurrido la menor novedad.

Decíase ayer que hoy se propagaría la huelga a otras fábricas».

8 d'agost

«Ayer circulaba con profusión una hoja fechada en Salt y dirigida al público y a los obreros.

Con documentos de aquella especie no se tiende a mantener la armonía deseada entre el capital y el trabajo.

Por el contrario, se acentúan las asperezas y provocan los conflictos».

18 d'agost

«Ayer se nos dijo que en Salt con motivo de la huelga que estalló hace días, los operarios de las fá-

CAIXA D'ESTALVIS DE CATALUNYA

LA CAIXA DE TOTS

OFICINES A GIRONA:

SALT

Àngel Guimerà, 50
(cantonada Menéndez y Pelayo)

GIRONA - CENTRE

Joan Maragall, 21

GIRONA - GÜELL

Santa Eugènia, 21

GIRONA - JOAN MARAGALL

Joan Maragall, 44-46

BLANES

Passeig de Dintre, 7

LA BISBAL

6 d'Octubre 1869, n.º 2 (Cant. Coll i Vehí)

OLOT

Mullera, 11

PALAFRUGELL

Plaça Nova, 6 (cantonada Santa Margarida)

PALAMÓS

Avgda. 11 Setembre (cant. Joan Maragall)

PUIGCERDA

Plaça Ajuntament (cantonada Alfons I)

RIPOLL

Macià Bonaplata, 2

SANT FELIU DE GUÍXOLS

Ràmbra Vidal, 27

SANTA COLOMA DE FARNERS

Plaça Farners, 19

bricas despedidos habían apedreado a los “esquirols” que estaban ocupados en limpiar la maquinaria.

Parece que la cosa no tuvo importancia, pues el pequeño motín cedió al retirarse los “esquirols”».

19 d'agost

«Ayer se confiaba que mañana cesaría, si no totalmente al menos en la mayor parte, la huelga de los obreros de las fábricas de Salt y Santa Eugenia.

Entre los huelguistas reina el descontento porque al parecer no se distribuyen con la debida equidad los auxilios de la Asociación.

No sería extraño que desengañados los obreros hubiesen abierto los ojos a la realidad».

21 d'agost

«Lo que no es más que una secuela del conflicto obrero hizo estallar anteayer por la madrugada un verdadero motín en el pueblo de Salt, donde a consecuencia de la insostenible situación creada por el cierre de fábricas originó la actitud de los obreros de la de los Hijos de J. Marfá de Santa Eugenia, a primera hora de la madrugada del domingo, según unos por una equivocación debida a que los obreros despedidos creyeron que habían ido a trabajar en una de las fábricas unas obreras, y según otros por ciertas medidas que el somatén había acordado adoptar en evitación de ciertos abusos que contra la propiedad se notaban con extraordinaria frecuencia, un grupo de más de cuatrocientas personas de todos sexos y edades apedreó, rompiendo todos los cristales, el edificio que habita el director de la fábrica de Molleras, vociferando desaforadamente.

Impotente la escasa fuerza de la benemérita que hay en Salt para dominar el tumulto lo puso en conocimiento de esta comandancia de la que salió fuerza de a pie y a caballo mandada por el teniente coronel jefe de la misma, señor Villalobos, cuya sola presencia bastó para dominar el motín y restablecer el orden; pero a primera hora de la mañana, se produjo, al ver que de la casa del director de la fábrica Molleras se llevaban los muebles del mismo, que fueron apedreados, motivando esto que hubiese que acudir la benemérita y apelara a algo más que a la persuasión para dominar el conflicto, lo que logró resultando algún amotinado y un guardia civil con contusiones.

También tuvo necesidad la benemérita de dispersar de igual manera los grupos que en actitud hostil se presentaron frente a la casa cuartel a la propia hora y contra la que fueron arrojadas algunas piedras.

Restablecida la tranquilidad, se presentó al señor Villalobos una comisión de obreros exponiéndole sus quejas de las que ofreció hacerse intérprete cerca de sus superiores, con la garantía de que no había de volverse a alterar el orden. Otra comisión visitó anteanoche al gobernador civil de la provincia, quien estudia la manera de solucionar el conflicto, que como hemos dicho al principio y repetimos, no es sino una hijuela de la llamada cuestión obrera con tan poco acierto planteada y tan desdichadamente dirigida en perjuicio de los intereses del capital y del trabajo».

25 d'agost

«A consecuencia de las gestiones practicadas por la Junta de propietarios a que aludimos en un suelto de nuestra edición del miércoles, tuvo ayer lugar en Salt una reunión a la que asistió el gobernador civil de la provincia, el teniente coronel de la Guardia civil, señor Villalobos, el señor Marqués de Camps y una representación de los patronos y obreros, tratándose extensamente del conflicto creado por el paro de las fábricas originado por la huelga de los operarios de una de ellas. Confíase que se hallará solución satisfactoria que es lo que de todas veras deseamos».

La solució al conflicte s'ajornaria força dies després d'aquesta darrera notícia. Sabem que a finals del mes de setembre la solució no havia estat encara possible. L'Ajuntament, en sessió del dia 30, es lamentava que «no haya términos hábiles para zanjar satisfactoriamente para patronos y obreros la cuestión obrera fabril de esta comarca, ya que de continuar paralizados los trabajos no sólo quedarán perjudicados los intereses del obrero, sí que también los del comercio e industria en particular y los del municipio muy en especial». El malestar dels obrers, més enllà de la solució al conflicte, era palès el 1901, segons que comunicava el rector de Salt en un informe al bisbe.

ESTABLECIMIENTOS

PIO XII

PIO XII,1

ANGEL GUIMERA,64 Hiper PIO XII

CAFETERIA

En Figueres:

MÉNDEZ NUÑEZ,43

En Anglès.

TRASSA, 36

SENSE POR A LA VERITAT

Fa poques setmanes, arran d'una notícia del diari sobre el pressumpte suïcidi d'un personatge, vaig preguntar a un grup de nois i noies d'onze-dotze anys: Què en penseu d'aquest suïcidi, en el cas que fos intencionat? El grup va dividir-se en opinions contradictòries. I un vailet, amb més poder de síntesi que els altres, va dir-me: «Està bé. Perquè tothom pot fer el que vulgui amb el seu propi cos».

Vaig ajudar aquell noieta a veure les conseqüències de la seva afirmació. Perquè era tota una filosofia de la vida la que entrava en joc. L'actitud mental de l'home davant l'existència humana té conseqüències d'un abast molt important. Vaig pensar deseguida que aquell vailet espontani estava emprant el mateix argument de les abortistes que clamen: "Jo, del meu cos, en faig el que vull". Està clar que, en aquest cas, es confon l'amo i el depeser, i es comporten com aquell que, amb el pretexte d'estar a casa seva, tira la sogra per la finestra.

L'actitud davant la vida humana, la valoració del seu origen radical, de la seva dignitat i del seu destí, condicionen bona part de la política de relacions humanes. Si la vida és autònoma i independent, si no es relliga amb cap altre valor que la transcendeixi, la vida, tota vida, es redueix a un centre d'interès fàcilment despreciable. Qualsevol impuls passional pot fer saltar la barrera del respecte a la vida. Cal recordar, en la sèrie televisiva d'«Holocausto», la desfollada macabre de tarats i subnormals cap a les cambres de gas. Era una visió hitleriana de la vida.

En un moment en que el nostre Poble és protago-

nista de tantes reflexions i de tantes trobades, em sembla evident que no cal perdre de vista que, en la infraestructura de la nostra convivència, hi rau sempre el problema de la filosofia de l'home i de la seva recerca de la veritat. Allò que necessita profundament el nostre Poble és, des de la llibertat, repensar l'home i els seus grans problemes, redescobrir les exigències de justícia que formen l'entrellat de la convivència i que s'anomena Dret Natural.

Si la veritat és l'acord del judici amb el ser de les coses, continuo pensant que el gran problema de Salt és que hi hagi un afany radical de formació: una lluita per a posar-nos personalment d'acord amb el ser de les coses. Hem oblidat que l'home és una naturalesa racional i que el seu enteniment s'alimenta de Veritat. I res és pitjor, per a l'endegament profund d'un poble, que el passotisme intel·lectual. L'apatia davant la recerca de la veritat, l'indiferentisme filosòfic o religiós són símptomes de decadència moral.

El passotisme intel·lectual té una forma molt sorprenedora: el problematitzar-ho tot. Tot és tan complicat, diuen, que no val la pena de fer res. També hi ha un afany de crear la veritat en lloc de cercar-la. Una superficialitat plena de mandra i de barra alhora, a la que falta valentia per desempellegar-se dels criteris fets, donats com a vàlids, pels mitjans de comunicació. Ens hem d'acostumar a llegir el diari amb esperit crític: qualsevol estadística –potser trucaada– és capaç de fer-nos posar en dubte comportaments tradicionals arrelats en la història de la nostra civilització.

Recordo haver vist escrit, en una paret de Salt: «Las aberraciones me dan vida». És l'última fase del passotisme davant la Veritat. La manca de formació té per sortida final la més degradant deformació.

ÀNGEL CALDAS

perruqueria ASSUMPTA

NOU ESTIL

...i també els serveis de depilació, pedicura i maquillatges

C/. Jacint Verdaguer, 6 (al costat Ajuntament)

BESCANÓ

RADIO GIRBAU

Distribuidor PHILIPS desde 1928

- Televisores color
- Alta Fidelidad
- TV blanco y negro
- Frigoríficos
- Lavavajillas
- Lavadoras
- Cocinas . . .

VISÍTENOS SIN COMPROMISO EN:

- C/. Major de Salt, 89
- Rambla, 37
- Pl. Calvet i Rubalcaba, 12

G I R O N A

**DESDE 62.000 PTAS.
O 3.011 PTAS. AL MES**

Además le ofrecemos seriedad desde 1928, marca líder y servicio técnico propio

NACIÓ NACIONALITAT PAÍS PÀTRIA POBLE

Em trobava fent el Servei Militar quan va sorgir, entre jo i els meus companys de diferents llocs de l'Estat, la discussió de si el Català era un dialecte o un idioma.

Davant la impossibilitat de que acceptessin que jo defensava un idioma, vaig proposar-els-hi fer una consulta a la «Real Academia de la Lengua Española». Si aquests senyors no confirmaven el que jo defensava, em tocaria pagar un berenar a la colla.

Vaig escriure una carta a la «Real Academia de la Lengua», i em varen contestar que el català és un dialecte.

Em va tocar pagar el berenar més car de la meua vida, no en diners, però si en vergonya. Innocent de mi. Era l'any 1967.

Avui, si fes aquesta mateixa pregunta a aquesta Institució, haig de suposar que em contestarien que el català és un idioma. Però no ho faré, doncs amb una vegada he après la lliçó.

Cada una de les paraules que encapçalen aquest escrit tenen quelcom en comú, i són la definició d'un fet real. Per exemple, POBLE.

De l'any 900 al 1973: SALT, és un POBLE.

Any 1974: Hi ha uns "Senyors" que diuen que ha de deixar de ser POBLE. Ara serà un barri de la "Gran Girona".

Els veïns diem que som el que sempre hem estat, un Poble.

Any 1974: Aquests "Senyors" escriuen i signen uns papers que diuen que Salt és ja un barri de la ciutat de Girona.

Però ni les paraules ni les signatures canvien perquè sí, la realitat és que som un POBLE.

Passen uns anys i aquells "Senyors" que varen decidir que havíem de ser un Barri de Girona, ja no poden decidir res que afecti al nostre futur com a POBLE.

Any 1980: Salt encara és un POBLE, i els de Girona i els de Salt estem d'acord en que és evident.

Any 1981: L'Ajuntament en Ple de la ciutat de Girona acorda iniciar el procés de segregació de Salt, davant la pressió de totes les associacions del nostre Poble.

Però l'essencial és que fa mil anys que Salt era un POBLE, i encara ho som perquè en tenim consciència.

No crec que Salt pugui ser un Poble o un barri segons qui mani a l'Ajuntament de Girona, i que depengui de quin Ministre hi hagi per saber si serem tres anys de cada cosa. Tres anys Poble, tres anys següents Barri, tres anys més Suburbí.

Un altre dels mots que encapçala aquestes ratlles és NACIÓ.

La NACIÓ Catalana té mil anys d'història, però no ens ho han perdonat mai.

Any 1027: SOM UNA NACIÓ.

La primera Assemblea de Pau i Treva, a Toluges (Rosselló) és l'inici del primer parlament Català, considerat també el primer d'Europa.

Any 1714: DECRET DE NOVA PLANTA

A Catalunya li són arrabassades per la força les seves institucions i la seva llibertat, a les quals no ha renunciat mai.

Any 1932: Un any abans de ser mutilat, i aprovat després, pel Govern Central, l'Estatut de Catalunya és votat afirmativament pel 99 % de l'electorat de Catalunya.

Any 1938: Per la força de les armes l'Estatut de Catalunya és anulat pel General Franco.

Any 1977: S'ha acabat la dictadura del General Franco, i amb ella la repressió contra la Nació Catalana. Els catalans sortim al carrer a demostrar que res del que som hem oblidat.

Podria anar enumerant dates històriques que tots hem viscut en aquests últims anys i que en definitiva ens demostren que anem fent camí cap a l'alliberament Nacional, molt lentament per no ensopegar altra vegada amb la incomprensió per una banda i la radicalització per l'altra. Però anem avançant.

Som una Nació, però de la festa de l'Onze de Setembre segurament que no se'n podrà dir la "Festa Nacional de Catalunya". Podrem canviar la paraula, però no el fet del què som i hem estat, inclús en els temps de la repressió més dura.

Si haguéssim fet cas de les paraules avui no seríem res. Salt ja no seria un Poble. El català seria un dialecte que ens avergonyiríem de parlar. I Catalunya una "Región" sense passat ni futur.

Però l'essencial és:

SALT	POBLE
EL CATALÀ	LLENGUA
CATALUNYA	NACIÓ

Però no de paraula, sinó en el nostre fer de cada dia.

JAUME BOSCH i TERMES

**"la Caixa"
també hi vol ser present
amb la seva felicitació**

**CAIXA DE PENSIONS
"la Caixa"**

APUNTS SOBRE L'ESCOLA DE BELLES ARTS DE SALT

L'Escola de Belles Arts de Salt ha sofert al llarg de la seva curta història diverses facècies, així com sovintejats canvis que li han donat una certa faisó de provisionalitat. Amb tot, hom pot dir sense embuts que ha acomplert sempre un paper gens menyspreable en la formació artística de molts saltencs; pensem que a hores d'ara la nostra Escola té com a alumnes a fills dels primers que varen assistir als cursos en els primers anys de funcionament.

A. De tota manera, en aquest petit article ens interessa centrar-nos més que res en els canvis de local que ha sofert l'Escola en els seus vint-i-un anys d'existència. Com ja se sap, l'any 1960 es va inaugurar una petita classe o aula a les antigues escoles nacionals (avui dia enderrocades) amb una capacitat per a 16 alumnes; en realitat es va tractar d'agençar una cambra de mals endreços que no comptava ni tan sols amb calefacció.

B. Posteriorment es va arranjar una aula a la part del darrera de la Biblioteca actual; reunia bones condicions de calefacció i lavabo, i a més a més tenia més capacitat: hom hi encabia 16 alumnes de dibuix lineal i 16 més de dibuix artístic. Vàrem haver de deixar-la al realitzar-se l'ampliació de la Biblioteca Pública.

C. L'emplaçament actual reuneix excel·lents condicions per a l'ensenyament; disposa de dues aules que es dediquen a dibuix lineal i artístic respectivament. La primera té una capacitat per a 24 alumnes i la segona per a 28 i fins i tot queda espai per a vuit cavallets amb molt bona llum.

Cal afegir que aquest local es pot ampliar en el pati interior d'una illa de cases amb unes tres classes més. En aquest supòsit, es podrien emprar per a distintes activitats, com ara modelatge, gravat, etc.

D. La zona senyalada amb la lletra D constituïria

el pati esmentat per on podria dur-se a terme una futura ampliació.

Heus ací, en aquestes breus línies, tota la trajectòria passada de l'escola; tanmateix és una clara mostra d'una millora feta poc a poc però sense aturar-nos en cap moment. No cal dir que tenint en compte la incidència de l'escola de Belles Arts saltencs en el món de les arts, fóra bo que es procedís a augmentar les especialitats, tota vegada que això significaria una projecció cultural per a la vila de Salt.

LLUÍS MOLINS i MATEU

EDIFICIO SITUADO EN LA CALLE TRAVESÍA STA. EUGENIA, 2 y 4 (antes General Mola) SALT

SIN LUGAR A DUDAS, LOS DE MEJOR PRECIO Y CON MAYORES FACILIDADES DE PAGO DE SALT
ACOGIDOS A LA LEY DE VIVIENDAS DE PROTECCIÓN OFICIAL POR LO QUE REUNE LAS SIGUIENTES VENTAJAS:

- PRECIO OFICIAL
- ENTREGA INICIAL MÍNIMA, GARANTIZADA POR ENTIDAD BANCARIA
- PRÉSTAMO OFICIAL AL 11 % DE INTERÉS
- EXENTOS DE IMPUESTOS

EUGESA CONSTRUCTORA-INMOBILIARIA

C/. Major de Salt, 182 - Tels. 21 36 00 - 21 36 04

SALT

PROTEGIR LA NATURA PROTEGIR ELS NOSTRES PARATGES

Una notícia esperançadora d'aquesta primavera, és el fet que la Generalitat de Catalunya, a través del Departament de Política Territorial, ha elaborat un catàleg de 93 espais naturals a protegir.

Cal assenyalar els espais que afecten a les comarques de Girona, i que sense un ordre numèric són: Els Aiguamolls de Castelló d'Empúries, Pals i Sant Pere Pescador; la Serra de les Alberes; l'Alta Garrotxa; l'antic Estany de Sils; els massissos de Bellmunt i Puigsacalm; el Cap de Creus i la Serra de Roda; els cingles de Castellfollit; l'Estany de Banyoles; la Serra de Finestres i Rocacorba; les Gavarres, les Guillerries i el Collsacabra; les illes Medes i el massís del Montgrí; el Montseny; Meranges; les Cadiretes; el Costabona i el Puigmal; les Salines; el Taga; els Turons de Maçanet-Maçanes; Meranges i Puigpedrós; i la zona volcànica d'Olot.

Una bona i excel·lent llista ben valorada per tots aquells de casa nostra que estimen la natura.

El que ja és més difícil és saber si aquesta anotació preventiva de tots aquests entranyables paisatges gironins, serà eficient per a protegir-los de la degradació i abús, que l'especulació de determinats constructors, les urbanitzacions i inclús molts dels excursionistes "de diumenge", n'arriben a fer sobre les nostres paratges.

Quan sortim fóra de Catalunya, sovint solem comparar la "província" de Girona amb les de la resta d'Espanya, i afirmem molt categòricament que com la de Girona, difícilment n'hi hagi una altra. En tot cas trobaríem Santander, Astúries, o algunes comarques de Galícia les que s'hi podrien semblar.

Diem que Girona és la més completa... i és que, de fet, té de tot: **Muntanya** alta (Pirineus...) i mitja (Garrotxa, Gavarres...); **Pia** (Empordà, Selva...) i **Mar** (la Costa Brava...). I és que Girona és certament un ric mosaic de paisatges variats i diversos, fets amb una policromia riquíssima de gammes i tonalitats. Els seus mars blavíssims s'ajunten i es fonen amb uns verds, variats i intensos, de muntanyes ben diverses...

I malgrat tot, hem anat destruint els nostres pai-

satges i hem fet malbé les nostres costes, per engreixar un turisme que si al principi era la "gallina dels ous d'or", ara es un turisme d'espardenya i motxilla.

La nostra terra és patrimoni de tots, les nostres costes també, i els nostres rius i mars... igualment. Què hem de dir doncs quan es privatitzen les nostres platges, i s'envaeixen les nostres costes...? Per què els nostres rius són tan contaminats que les multes que paguen les empreses contaminadores els resulta cent vegades més barates que si adoptessin mesures anticontaminants? I si parléssim dels abocadors incontrolats enmig dels boscos, o de l'extracció continuada d'àrids de les nostres muntanyes...?

És molt bo que un dia a l'any, el 5 de juny, el govern Espanyol dediqui un "**Dia del Medi Ambient**". Cal que la població se sensibilitzï dels problemes ecològics, que estimi la natura, i aprengui a respectar-la. Però simultàniament el govern ha de prendre mesures per a fer respectar les lleis, sinó de ben poc en serveixen aquestes... Estimar la natura sí, estimar els paratges sí... però alhora s'han d'evitar els abusos i frenar la destrucció dels paisatges naturals.

Un port esportiu, un nou port a la Costa Brava, vol dir una nova destrucció de la bellesa de les cales i de les aigües transparents. Una urbanització incontrolada, sense gràcia i sense gust, és un atemptat contra aquesta bellesa natural.

Un creixement, a la llarga, només és positiu si és controlat, si es respecta i s'integra en el paisatge, i serveix d'enriquiment i a l'aportació socio-cultural de la comunitat.

Per això com dèiem al principi, la notícia de l'elaboració d'un catàleg de paisatges a protegir per la Generalitat, és sumament positiva. Vol dir que és la primera vegada que es pren la qüestió d'una manera seriosa, i que per primera vegada es posen en marxa mecanismes per a la seva protecció.

Tenir com tenim a Girona i a Catalunya paisatges d'excel·lent bellesa, és tenir un patrimoni excepcional i importantíssim. Però si no en tenim cura, i el fem malbé, de ben poc ens servirà.

D'aquí la importància de protegir tot el que ens queda, i que encara és molt. Salvar la natura és salvar la vida de la nostra comunitat.

Galeries Bellmirar

entre

Passatge Marquès de Camps, 8
i Pl. 11 de Setembre, 7 * SALT

confeccions

PAULI

**l'encant
femení**

perruqueria
i bellesa

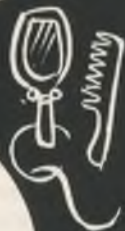
retalls

SALT

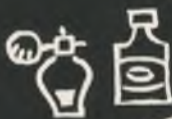
llanes

**Maria
Moré**

merceria / perfums

maria

ferreteria

TOT-BRIC

de M. Felip

ALGUNES CONSIDERACIONS ENTORN DE L'ORIGEN DE SALT

En un número monogràfic recent de la **Revista de Girona** (n.º 86, 1979), Josep Clara ens donava una documentada i ràpida visió de la llarga història de Salt, fent referència, entre altres coses, al nom i senyalant la possible existència, a sota o ben a la vora del nucli urbà, d'una **vil.la** romana centre d'una important propietat.

Entorn del nom del poble, recollia les hipòtesis més conegudes sobre la seva procedència que poden resumir-se en dues. Una d'elles, més erudita i defensada per coneguts investigadors, faria procedir el nom de Salt dels mots llatins **Sale alte** (edifici important?), que trobem en un vell document de 1019. L'altra, més popular, relacionaria el nom del poble amb **Saltus** (salt, port de muntanya, mesura de superfície...). Josep Clara es decidia per aquesta darrera posició adduint l'existència d'un antic document, conservat a l'arxiu-biblioteca de Peralada, datat del 21 de març del 834 ("...in territorio gerundense in vil.la qui dicitur **Salto**..."), on es feia referència a **Salto** que procedeix, evidentment, de **saltus**; gairebé dos segles abans de l'aparició errònia, fruit d'una ultracorrecció de l'escrivà, de la fórmula **sale alte**.

Nosaltres pensem, també, que aquesta darrera hipòtesi és la correcta però en una accepció que no ha estat gens valorada i que volem comentar tot seguit. Ja hem vist com **saltus**, sempre de la quarta declinació, té significats diversos en llatí: salt, barranc, coll de muntanya, mesura de superfície que comprèn 800 iugera (aproximadament unes 201'46 hectàrees) i, també, regió de bosc i de pastures de gran extensió, en contraposició a **fundus** que serviria per assenyalar la terra plana i fàcilment conreable. Ben aviat, però, **saltus** i **fundus** esdevenen molts sinònims i ja, des de baixa època republicana, comencem a trobar **saltus** amb el significat de gran propietat, alternant amb altres sinònims com **fundus** i més endavant, **ager**, **latifundia**, **vil.la**, **praedium**, **possessio**, **domus**... Aquesta gran propietat anomenada **saltus** té com a característiques determinants, l'extensió considerable i, sobretot, la independència absoluta respecte a l'autoritat municipal.

Aquests **saltus**, quasi inexistent a Itàlia i especialment coneguts a l'Àfrica, però presents a la major part de les províncies del món romà, que limitaven amb les terres de les ciutats, podien ser propietat imperial o particular i la seva administració estava en mans d'un **procurator** (**procurator saltus**, si era propietat imperial) que podia ser un esclau o un llibert i que s'encarregava de l'explotació de les

terres de conreu i del seu bon rendiment i funcionament. L'explotació directa, aquí a casa nostra, sembla que estaria encomanada a persones lliures les quals tindrien, en algunes ocasions, unes parcel·les cedides a l'interior del **saltus** i l'obligació comunitària de treballar les zones no parcel·lades, de cuidar els ramats de l'amo, etc. Aquest camperol esdevindrà a la baixa romanitat el **colonus**, cada cop menys lliure i cada cop més lligat a la terra. Aquests pagesos viurien a l'interior del **saltus**, en **vil.lae rusticae**, masies aïllades, amb les vivendes corresponents i les dependències generals en tota casa rural: les premses, els dipòsits, el celler, els estables, els magatzems de les eines. Molts d'aquests **saltus**, gairebé tots, tindrien també una **vil.la urbana**, residència del propietari o de l'administrador, luxosa i magnífica de la que en podrien ser exemples les vil·les de Can Pau Birol a Bell.lloc del Pla o la del Pla de l'Horta a Sarrià de Dalt, les dues no gaire lluny de Girona.

Aquests **saltus** continuaran, en la baixa romanitat, allunyats dels controls municipals i de les tributacions imperials, i s'aniran convertint, lentament, en autèntics dominis quasi autàrquics i independents. A nivell d'exemple podem dir que alguns dels propietaris de **latifundia** a Hispània foren capaços d'armar un exèrcit propi, i el que és més sorprenent, aguantar durant alguns anys l'escomesa de les tribus bàrbares a principis del segle V d.C. Fou durant el Baix-Imperi i més endavant quan veiem com exemple de la seva importància, que en moltes d'aquestes grans propietats s'edifiquen esglésies i tal vegada fou en aquest moment quan a Salt hom bastiria una esglésiola dedicada a Sant Cugat advocació molt antiga i que tenim documentada ja l'any 882 ("...de Sancti Cucuphati in Salto...").

Per a nosaltres, doncs, el nom del poble de Salt i el seu origen, sembla procedir de **saltus** amb l'accepció indicada de gran propietat independent del municipi. L'arqueologia ha documentat algunes troballes importants al Pla de Girona i una de les més significatives és la gran vil·la, amb magnífics mosaics tardans, de Bell.lloc. No seria aquesta la residència dels amos o del **procurator** d'aquest **saltus**? Tal vegada. Però a la gran propietat n'hi hauria d'altres i una de les més importants i la que va conservar el nom en el pas dels anys, s'ha de cercar sota el nucli urbà de Salt o molt a la vora.

ORGANITZACIÓ PROFESSIONAL IMMOBILIÀRIA

AGÈNCIA DE LA PROPIETAT IMMOBILIÀRIA
ADMINISTRACIÓ DE FINQUES
GESTORIA ADMINISTRATIVA

DECLARACIÓ DE RENDA
podem solucionar els seus dubtes

HABITATGES DE PROTECCIÓ OFICIAL:
PRÉSTECES I EXEMPCIONS D'IMPOSTOS

Nacional Hispànica Aseguradora, S.A.

ASSEGURANCES - INCENDIS - ROBATORIS - VEHICLES - ETC.

Avinguda Jaume I, 44, baixos • Telèfon 20 88 54 • **GIRONA**

UN SENYOR

En una festa major, que es celebra un cop l'any, sembla que parlar d'un escultor no fa Festa Major, però si pugem a la festa del temps, de la història, ens trobarem amb uns senyors de cert relleu que se'n diuen escultors.

Voldria parlar d'un, anomenat Manolo Martínez i Hugué, conegut per Manolo Hugué, doncs per motius que no són artístics suprimeix el cognom patern. A ell li agrada que se l'anomeni simplement "Manolo".

Doncs, aquest escultor fou batejat a la Catedral de Barcelona, el dia primer de maig del 1872. Va passar per l'Escolania de Santa Maria del Mar i també per l'Escola de Belles Arts de la Llotja de Barcelona, però arrossegant necessitats econòmiques, la seva verdadera escola és el carrer; les lliçons, no massa bones, foren el punt de començament d'una vida d'home creador. Caminant pels carrers de la seva Barcelona, en la Catedral i observant les seves escultures; les visites a les Sales d'Exposicions i d'una manera especial la Sala Parés, "els 4 gats", també tingué amistat amb altres artistes, aquesta fou la manera que ell mateix

s'educà en la forma d'avaluar les coses de l'art.

Va viure de l'any 1901 al 1910 a París, on apagà la seva set artística en totes les fonts que hi havien.

Del 1910 al 1915 és la seva primera estada a Ceret (Pirineus Oriental), on treballà, assossegadament; del 1916 al 1919 retorna a Barcelona. Home sensible acusà l'impacte de la guerra europea. No treballà massa. De 1919 a 1927, segona estada a Ceret; les etapes de Ceret són de gran producció artística.

L'any 1927, s'estableix definitivament a Caldes de Montbui, on busca cura per l'artritis que patia. Recuperant-se passa allà l'última etapa de la seva vida, on treballa amb la il·lusió de sempre, fins l'any 1945 que morí.

Heus aquí, d'una manera esquematitzada, quatre ratlles de la vida d'un home que en ha deixat maneres alligadores i un estel d'estimació eterna, ocupant un lloc gran en la festa de la vida, del temps.

LLUÍS MOLINS i MATEU

CAIXA RURAL
PROVINCIAL DE GIRONA

*una Caixa jove
que creix
... i que
ara ja trobem
a tot arreu*

Delegació a Salt: P. d'Olot, 150 T. 21 76 62

PETITA RECORDANÇA PER UN GRAN AMIC

Agraeixo a la Comissió de Festes l'atenció de deixar-me, com en anys precedents, aquest petit espai. De vegades es perd un tresor, una joia o quelcom d'incalculable valor, i ens va deixar un gran home –en JOAN PI– pioner de la Festa Major, apreciat en el seu treball, lliurat a la família i tot ho deixava i trobava hores per a dedicar-les a fer la Festa gran i això li donava estones d'il·lusió i de temor. La teva imatge i la teva tasca restarà amb nosaltres. Fidel als seus principis, recte i honest, ell sentia la Festa Major com el que més; perdoneu-me, lectors, si no sé expressar-me més bé, qual-sevol amb més estudis que jo segur que ho faria millor, però no he volgut estar-me de donar-l'hi el meu emocionat record.

PODRÍEM...

Podríem vanagloriar-nos els saltencs de tenir la millor Festa de la "província", ara inclús en dies.

Podríem demostrar que som el poble amb més Presidents i entitats.

Podríem demostrar que quan veiem un municipal, veiem sempre un bloc i bolígraf.

Podríem demostrar que a l'estiu hi ha més bojos a les carreteres.

Podríem demostrar que ni tan sols estan assenyalats els passos zebra.

Podríem demostrar que, la majoria dels saltencs, lluitem per la independència de Salt.

Podríem demostrar que a Salt, cada dia hi ha més Bars.

Podríem demostrar que algun municipal té molt que desitjar en quant a decorositat.

Podríem assegurar que pel mes de juny estava previst l'arranjament de la carretera de la vergonya a Salt. Quan es portarà a terme?

Podríem assegurar que l'augment de preu de la gasolina no privarà l'èxode de moltes famílies que renunciaran a passar amb nosaltres la Festa Major.

Podríem assegurar que el qui es vulgui divorciar ja pot anar preparant 150.000 pessetes i potser així ho aconsegueixi.

Podríem, ben mirat, escriure una llista inacabable referent a "coses", però ja acaba no abans de desitjar-vos a tots una Bona Festa Major i que aquesta Festa sigui ben lluïda, perquè els organitzadors es mereixen que tot el poble els hi correspongui com a premi al seu anònim esforç, ells quasi mai passen una bona Festa Major.

EMILI PERAFERRER

Bona Festa Major!

BANCA CATALANA

Ag. SALT - Major de Salt, 149 - SALT - GIRONA

LA COOPERATIVA DE SALT

Encara hi ha gent que es pregunta què és una Cooperativa? Moltes de vegades és perquè no coneix els seus orígens.

Una Societat Cooperativa, és una associació de treballadors i empleats, que s'ajunten per realitzar plegats les seves operacions comercials.

En veure els obrers del Nou-cents que l'únic camí per afrontar els problemes era anar plegats, varen promoure associacions en el camp del cooperativisme, del mutualisme i dels sindicats.

Del cooperativisme se'n pretén diversos objectius, en primer lloc evitar els especuladors i els traficants en gèneres i articles de consum familiar. També busca l'emancipació dels treballadors, perquè els guanys de la Cooperativa es dediquen a la cultura. En poder tenir accés a la gestió de la cooperativa qualsevol soci, és una plataforma formativa pels obrers, acostumant-los a administrar i conèixer de prop els mecanismes del món econòmic.

Encara ara, el cooperativisme és vàlid i compleix tots aquests objectius. I els treballadors cal que se'n facin socis, perquè allò que sol no es pot aconseguir, junts és possible abastar-ho.

Encara ara, tots hauríem de tenir consciència que la Cooperativa no és de ningú en particular, i és de tots els socis. I en aquesta societat tan egoista en que vivim, l'ajuda mútua ens pot portar beneficis de tota mena (socials i econòmics).

L'ideal del cooperativisme és transformar la societat. Aquesta societat que ens envolta consumista, enlluernadora i insolidària.

Els socis a la Cooperativa, no solament hi troba-

ran avantatges econòmics, perquè els articles són més abaratits, sinó que participant a la seva vida col·laboraran a tasques cíviques, i solidàries, on amb l'aportació petita de molts se'n podran treure grans beneficis per a tots.

En aquest món orfe de valors morals, en aquest ambient ofegat per la insolidaritat, ens cal una reacció humanista per portar més benestar per a tothom.

A Salt, fa anys que els obrers hi varen entendre aquests valors, i des del 1928 varen promoure la Cooperativa.

Ara, la Cooperativa està revifada. Té les portes obertes a tothom. La Cooperativa que és de tot el poble, t'espera, perquè t'ajuntis a l'esforç que varen fer els nostres avantpassats i que nosaltres volem continuar.

La Cooperativa no és un negoci. La Cooperativa vol ser una escola de democràcia i civisme; vol ser l'eina per transformar la societat; vol ser allà on tots els socis es sentin solidaris i amb l'ajuda teva rebis l'ajuda de tothom.

Vine al carrer Major, 78. Al pis de dalt ja hi funciona cada vespre l'Escola d'Adults, on s'imparteix la cultura. A la planta baixa, és allà on hi podràs comprar tota mena d'articles, i ajudant-te a tu ajudes a tots els associats.

Deixa treballar la teva consciència. Vine a fer-te soci perquè t'esperem. Si no et sents generós, l'ajuda dels altres et farà solidari.

FRANCESC FERRER i GIRONÈS

JA SOU SOCI DE LA

Societat Cooperativa DELTA?

Carrer Major, 78

SALT

BANCO DE BILBAO

EL BANCO DE SUS AHORROS

OFICINA PRINCIPAL:

Pl. Marqués de Camps, 6 - Tel. 20 54 00

Agencia n.º 1 - SALT

C/. Mayor, 158

Tel. 21 20 58

GERONA

Agencia n.º 2 - LA CRUZ

C/. de la Cruz, 42

Tel. 20 28 66

Agencia n.º 3 - SARRIA DE TER

C/. Mayor, 61

Tel. 21 07 00

CONSTRUCCIONS

AURICH, S.A.

CONSTRUCCIÓ DE XALETs i OBRES DE PALETA EN GENERAL

OFICINA: C/. Major de Salt, 316

MAGATZEM: C/. Colòmbia, 16

Tel. 20 75 02 - **SALT-GIRONA**

LLÀNTIES I LLUERNES

Avui, un dia de tants, he volat lluny. Tinc unes ales a l'armari per quan m'agafa la dèria, i avui sense saber com ni perquè me les he posat a l'esquena, he sortit al terrat i m'he alçat damunt d'aquesta realitat opresora i buida que ens empresona.

Volant, volant he arribat a un poblet de quatre cases que m'ha atret per un fenomen curiós. Cada casa tenia una llàntia encesa al llindar de la porta i tot just començava la tarda. Tot decidit a esbrinar la resposta a aquest fet, he aterrat en un pla proper al poble i he deixat les ales entre unes herbes altíssimes.

Anant cap al poble m'he trobat amb un nen que feia el mateix camí. Anava vestit senzill, fins i tot pobrement i tenia una cara fina de porcellana, sense cap expressió massa forta. Tot ell respirava pau. M'he atansat a ell per preguntar-li el nom del poble... Sant Salvador m'ha dit i els nostres ulls s'han creuat. Tenia una mirada indescriptible, color verd esmeralda, l'hi lluïa extraordinàriament.

Li he comentat que el poble m'havia atret perquè tenia les llànties enceses de dia i li he preguntat si en sabia el motiu. Sense parar de caminar m'ha dit que sí i que era una història molt llarga...

«En un principi tot eren camps i boscos plens de vida. Hi havien uns ocells anomenats Lluernes que volaven d'aquí cap allà lliurement i amb els seus trins alegraven l'espai. Tot era harmonia i equilibri en aquest racó perdut fins que l'home va fer acte de presència. Els primers homes eren salvatges i sense massa pretensions. Collien del camp els fruits que necessitaven per sobreviure i en tenien prou amb això. Més endavant varen venir altres homes, amb vestits de metall. Eren éssers cruels i mesquins i només s'assedegaven amb sang. Fou així que aquests darrers varen assassinar als primers sense pietat ni clemència. Els pocs que sobrevisqueren varen quedar relegats a la condició d'esclaus. La vida seguia en aquest indret, però l'equilibri s'havia trencat. Aquells homes cruels vivien de la cacera i la pesca, i

fou tal la desmesura que la població de Lluernes quedà reduïda notablement i els pocs animals que varen quedar fugiren a altres terres. En aquestes, entre els esclaus hi havia un home vell i molt savi que anava ensenyant al seu nét, petit encara, tots els secrets de la seva vida. Així, la història d'aquells homes primitius va anar passant de generació en generació fins arribar als nostres dies».

Ha fet una pausa molt llarga, com si intentés recordar algun detall deixat passar per alt. Després d'un llarg silenci ha seguit...

«Les Lluernes són uns ocells molt intel·ligents. El seu cant és un salm a la vida. Ells només s'alimenten de grà i de fruits salvatges... n'has vist algun cop d'aquests ocells?».

Li he dit que no. Era la primera vegada que escoltava el seu nom. Coneixia els isards, guatlles, òlibes i d'altres, però Lluernes...

«De fet no m'estranya pas, en corren pocs d'aquests ocells. Tenen els ulls verds, d'un verd intens, i són molt pacífics».

Aquesta història m'havia fet oblidar l'interrogant inicial de les llànties i l'hi ho he recordat. S'ha tornat a quedar pensatiu. M'ha estranyat aquesta actitud en un nen de la seva edat i li he preguntat qui era...

«Em dic Ricard».

Un nou silenci llarg i mil imatges. He vist els homes primitius assassinats pels homes cruels. Aquell vell savi assegut a terra i el nét al seu davant amb els ulls oberts com taronges. M'he imaginat també els canvis socials i les lluites d'aquells homes lligats a l'esclavatge per aconseguir de nou la llibertat; sempre sota lleis; fent concessions i exigint, per tenir un tros de terra que ara...

«La llum les esbojarrà. Les Lluernes són unes enamorades de la llum, sobretot d'aquelles llums tendres i manyagues, per això m'encamino cap a elles».

La Teca

JOSEP M.ª DUBÉ

ENCARREGUEU AMB ANTELACIÓ:

SARSUELES I PAELLES

POLLASTRES A L'AST

CONILLS A L'AST

ÀNECS A L'AST

CANELONS

CALAMARS A LA ROMANA

PLATS CUINATS

TRIPADES, CARGOLS, etc...

EXTENS ASSORTIT DE VINS I ESPUMOSOS

Carrer Major de Salt, 9 - Ctra. Girona-Anglès

Telèfon 20 94 79

SALT-GIRONA

motos
CATALUNYA
salt

**VENDA I REPARACIÓ DE MOTOS,
BICICLETES I VELOMOTORS**

Agència de: **MONTESA**
DUCATI
GIMSON
PEUGEOT
DERBI
VESPA

C/ Major de Salt, 307 - Tel. 20 93 67

SALT

TALLERES

C. ORDOÑEZ

**REPARACION DE
PLANCHISTERIA**

**PINTURA Y MECANICA
DEL AUTOMOVIL**

Turó, 11 y Massana, s/n.

Tel. 21 33 88

GIRONA (Sta. Eugenia de Ter)

**ESPECIALITATS
CARBÒNIQUES**

Rosa Costa

**ULTRA-MODERNA PLANTA
EMBOTELLADORA**

Els desitja BONA FESTA MAJOR

Torras i Bages, 35

Telèfon 20 63 81

SALT-GIRONA

**ESPORTS
ARMERIA**

Nadal

**ARTICLES DE CAÇA, PESCA I
ESPORTS EN GENERAL**

C/. Major de Salt, 198 (Plaça del Pi)

Tel. 20 78 79

SALT-GIRONA

FABRICUINA

**DISSENY - DECORACIÓ
ADAPTACIÓ I INSTAL·LACIONS DE
MOBLES DE CUINA I COMPLEMENTES**

Trav. Sta. Eugènia, 40

Josep M.º de Segarra, 42-A

Tel. 21 20 60 - **GIRONA**

PLÀSTICS SALT

LA BOTIGUETA ON HI TROBAREU UN XIC DE TOT

- Cortines de bany i terrassa, bones i fetes o a mida
- Material de càmping i platja
- Piscines muntables
- Utillatge menut pel servei de la cuina i la casa
- Objectes de decoració i regal
- Joguines
- Objectes de bany

ELS DESITGEN BONA FESTA

Passatge Sagrada Família, 13 - Tel. 20 90 56
(davant de l'Associació de Veïns) **SALT**

ESCORXADOR FRIGORÍFIC

SALA DE TROSSEIG

FRIPOL, S. A.

R.D.G.S. N.º 10.4146 / CAT

Antiga Carretera de Vilablareix, s/n.
Telèfon 20 46 67
SALT - GIRONA

RESTAURANT SELVA MAR

ESPECIALITAT EN
**PEIX i
MARISC FRESC**

PLATS PREPARATS PER ENCÀRREC

Santa Eugènia, 81
Telèfon 21 63 29

GIRONA

A & O

DISKONT-GUIMERÀ

LES DESEAN
FELICES FIESTAS

C/. Àngel Guimerà, 69 - Tel. 21 86 05 - **SALT**

PROGRAMA OFICIAL D'ACTES

20 DE JULIOL, DILLUNS

NIT: A 2/4 d'11, A LES BERNARDES, la Companyia Inteatrex, posara en escena l'obra de teatre "LES MOSQUES", de Jean Paul Sartre.

21 DE JULIOL, DIMARTS

NIT: A 2/4 d'11, A L'ENVELAT, LA TRINCA, que posarà en escena l'espectacle-xou de màxima actualitat "NOU DE TRINCA".

22 DE JULIOL, DIMECRES

TARDA: A les 6, Sortint de L'ENVELAT i pels carrers del poble animada CERCAVILA a càrrec de la companyia de "CAN PANXUT".

NIT: A 2/4 d'11, A L'ENVELAT, la companyia encapçalada per la popular actriu M. MATILDE ALMENDROS posarà en escena l'obra de teatre, sempre d'actualitat, "TERRA BAIXA".

23 DE JULIOL, DIJOUS

NIT: A 2/4 d'11, A L'ENVELAT, gran DESFILADA DE MODELS sota el lema de "COMPREU A SALT" organitzat per botiguers i comerciants de la Vila.

24 DE JULIOL, DIVENDRES

MATÍ: A 2/4 de 12, A L'ENVELAT, FESTIVAL INFANTIL.

TARDA: A les 6, A la Plaça de Salt, doble audició de SARDANES per les cobles SELVATANA i CIUTAT DE GIRONA.

A les 7, A L'ENVELAT, la companyia infantil de TERESA RABAL, ens oferirà a grans i petits l'espectacle "VEO VEO".

NIT: A les 10, A la Plaça del Veïnat, 9 SARDANES per les cobles SELVATANA i CIUTAT DE GIRONA.

Banco de Vizcaya

PRE MAMA

MODA PER A LA FUTURA MARE I EL BEBÉ

JOGUINES

PARCS, COTXETS, BANYERES, etc.

C/. Angel Guimerà, 77

Tel. 23 09 03

SALT

**B
U
R
C
H**

CONSTRUCTORS, S. A.

UNA EMPRESA JOVE AL
SERVEI DEL POBLE

US DESITJA BONA FESTA

Processó, 57

20 88 94

Tels. 21 86 02

20 43 59

SALT-GIRONA

- A les 10, A la Plaça 11 de Setembre, cantada d'HAVANERES pel grup ROSES CANTA.
- A les 11, GRAN REVETLLA DE SANT JAUME, amb l'actuació de l'orquestra SELVATANA i de FRANCISCO RIBELLES I EL MARIACHI ALEGRIA RANCHERA.

25 DE JULIOL, DISSABTE

- MATÍ:** A les 8, 3.ª MARXA POPULAR DE SALT, sortida de la Zona esportiva.
- A les 12, A la Parròquia de Salt, OFICI en honor de Sant Cugat, i a la Parròquia del Veïnat, OFICI en honor de Sant Jaume.
- A les 12, A LES BERNARDES, concert de sardanes a càrrec de la cobla-orquestra ELS MONTGRINS.
- TARDA:** A les 5, A la pista de la zona esportiva, festival de patinatge artístic a càrrec de la secció de patinatge de l'AGRUPACIÓ ESPORTIVA SALT, seguit d'un partit amistós de futbol-pista.
- A les 6, A la Plaça de la Llibertat, doble audició de SARDANES per les cobles ELS MONTGRINS i FOMENT DE LA SARDANA celebrant-se la "2.ª FESTA DE LA SARDANA A SALT".
- A les 6, Al Camp Municipal de Futbol, i organitzat pel Club de Futbol Salt i la Penya Barcelonista Salt, HOMENATGE A CARLES REXACH "CHARLI". Partit de futbol entre el Club de Futbol LLORET (de 3.ª divisió) i el Club de Futbol Salt (reforçat pels jugadors del Futbol Club Barcelona, REXACH, TORRES i COSTAS).
- A les 7, A L'ENVELAT, Ball amb l'actuació del conjunt "ELS BRINDIS" i presentació del magnífic conjunt "LOS TRES SUDAMERICANOS".
- NIT:** A les 10, A la Plaça 11 de Setembre, 9 SARDANES en homenatge al músic saltenc JOSEP COMALADA, per les cobles ELS MONTGRINS i FOMENT DE LA SARDANA.
- A les 11, A L'ENVELAT, gran ball amb l'actuació de l'orquestra ELS MONTGRINS, el conjunt ELS BRINDIS i LOS TRES SUDAMERICANOS.

26 DE JULIOL, DIUMENGE

- MATÍ:** A 2/4 de 9, 9.^è Concurs Internacional de Petanca VILA DE SALT, a les pistes del Club Petanca Salt.

comercial mateu

SUMINISTROS PARA LA INDUSTRIA

CUBIS Contenedores y papeleras para sacos de basura

MUVISA Muelas y abrasivos

MAFASA Punzones, casquillos y accesorios para matricería

GILER-ABC Compresores de aire desde 1/4 hasta 750 CV.

SKM-KREMLIN Materiales para la proyección de pinturas. Sistemas Aerográfico, Airless y Electrostáticos

HILDEBRAND ESPAÑOLA, S.A. Cabinas pintado de automóviles y maquinaria

SERVICIO POST-VENTA

Paseo de Olot, 99 - Tel. 21 32 88 - **GERONA**

Gral. Weyler, 200 - Tel. 38 71 458 - **BADALONA**

Pl. J. Benavente, 7 y 8 - Tel. 371 29 00 - **ESPLUGAS DE LLOBREGAT**

**MAQUINÀRIA
PER A
MANIPULATS
DEL
PAPER**

C/. Lluís Millet, 1
Tels. 20 31 22 - 20 19 55
SALT - GIRONA

- A les 11, A la Plaça Pau Casals, XVIII concurs de Colles Sardanistes amb les cobles MARINA i MARABÚ.
- TARDA: A les 6, Al Camp de Futbol Municipal, emocionant partit de Juvenils entre el Club de Futbol LLORET i el C.F. SALT, disputant-se el trofeu FESTA MAJOR DE SALT - MEMORIAL JOAN PI.
- A les 6, Al carrer Sant Antoni, audició de SARDANES a càrrec de les cobles MARINA i MARABÚ.
- A les 7, A L'ENVELAT, Ball de tarda per les orquestres MARINA i MARABÚ.
- NIT: A les 10, A la Plaça Sant Cugat, audició de SARDANES per les Cobles MARINA i MARABÚ.
- A les 10, A la Plaça del Veïnat, cantada d'HAVANERES pel grup LA BARRETINA.
- A les 11, A L'ENVELAT, gran BALL FI DE FESTA, "ESPECIALMENT DEDICAT ALS CASATS", amb l'actuació de: ORQUESTRA MARINA, ORQUESTRA MARABÚ i el popular cantant GREGORI.

27 DE JULIOL, DILLUNS

- TARDA: A 2/4 de 6, A les Deveses de Salt, FEIXINA, animada pel conjunt CREMA CATALANA.
- NIT: A 2/4 d'11, SENSACIONAL ESPECTACLE FI DE FESTA amb l'actuació de JUANITO NAVARRO i SIMÓN CABIDO ("Doña Croqueta"), juntament amb l'espectacle ESTA NOCHE CONTIGO... amb JUANITO NAVARRO, SIMÓN CABIDO, GINA BARÓ, SUSAN HAYWARD, LIVERPOOL DANCER. (Música del mestre AUGUSTO ALGUERÓ).
- (La venda d'entrades es farà a les taquilles de l'Envelat durant les sessions de Ball dels dies anteriors i una hora abans de començar l'espectacle).

EXPOSICIONS

A la BIBLIOTECA MUNICIPAL exposició de llibres en Català per a nois i noies, juntament amb una "mostra d'il·lustradors de llibres infantils" del dia 24 al 26 de juliol inclusius, horari d'11 a 1 del matí i de 7 a 9 de la tarda.

A l'ESCOLA MUNICIPAL DE BELLES ARTS, exposició de treballs realitzats en el Curs 80-81 pels alumnes de l'escola, oberta del dia 20 al 27 de juliol inclusiu de 7 a 9 del vespre.

NOTES: La Comissió es reserva el dret de modificar aquest programa si alguna causa aliena li obliga. L'Envelat estarà instal·lat a la Zona Esportiva.

comercial

salt

JOSEP ALTARRIBA

ELECTRODOMÈSTICS / LAMPISTERIA / LÀMPARAS

C/. Torras i Bages, 8

Tel. 20 74 15

SALT

VIDRES PLANS

C/. Formentera, 46 - Tel. 21 38 29 - Pont Major

C/. Major de Salt, 230 - Tel. 21 30 47 - Salt

GIRONA

SARDANES

Patrocinat per la Comissió de la Festa Major i organitzat per SALT SARDANISTA, us oferim el següent programa de les ballades que aquest any hi haurà per la Festa Major amb motiu de la Festa de la Sardana.

Dia 24 de juliol, a les 6 de la tarda, a la Plaça de Salt:

Doble audició de Sardanes amb les cobles SELVATANA i CIUTAT DE GIRONA.

Dia 24 de juliol, a les 10 del vespre, a la Plaça del Veinat:

Tres Sardanes per la Cobla SELVATANA i audició completa per la Cobla CIUTAT DE GIRONA.

Dia 25 de juliol, a les 12 del migdia, a les Bernardes:

Concert de Sardanes per la Cobla ELS MONTGRINS.

Dia 25 de juliol, a les 6 de la tarda, a la Plaça de la Llibertat:

Dues audicions de Sardanes per les Cobles MONTGRINS i FOMENT DE LA SARDANA.

Dia 25 de juliol, a les 10 del vespre, a la Plaça 11 de Setembre:

Homenatge al músic saltenc JOSEP COMALADA i CULUBRET. Nou Sardanes per les cobles ELS MONTGRINS i FOMENT DE LA SARDANA.

Dia 26 de juliol, a les 11 del matí, a la Plaça Pau Casals:

18.è CONCURS DE COLLES SARDANISTES. Cobles MARINA i MARABÚ.

Dia 26 de juliol, a les 6 de la tarda, al Carrer Sant Antoni:

Audició de Sardanes a càrrec de les Cobles MARINA i MARABÚ.

Dia 26 de juliol, a les 10 del vespre, a la Plaça Sant Cugat:

Audició de Sardanes a càrrec de les Cobles MARINA i MARABÚ.

**PORTES
BLINDADES**

fusteria
ANTANA
salt

FILL JAUME SANTANA
Plaça Verdaguer, 2
Telèfon 21 17 31

**AUTO TERE0
GIRONA**

STECO / HUMA / O.E.B. / MEMBER'S / CAVIS / DELS / AIWA / BLAUPUNKT / BELSON / PHILIPS

- **RECANVIS i ACCESORIS**
- **VENDA, MUNTATGE i REPARACIÓ DE L'AUTO-RADI**

Passeig d'Olot, 90-92

Tel. 21 11 57

GIRONA

MADOF

MÀQUINES D'OFICINA

**VENDA i REPARACIÓ DE
MÀQUINES D'ESCRIURE, CALCULAR,
ENREGISTRADORES i MOBLES D'OFICINA**

Plaça Antoni Gaudí, 1

Tel. 20 10 79

SALT

CALÇATS

SALA

Plaça Catalunya, 5

GIRONA

"LO VELL NOU"

**TALLER DE REPARACIÓ
DE
CALÇAT**

**CALÇATS BOLSOS i
ESPORTS**

SALA-2

Major de Salt, 309

SALT

AUTOESCUELA PROVINCIAL

S. A.

Oficinas: Nord, 6 bajos - Tel. 20 27 14

Taller: Ctra. Sarriá de Dalt, s/n. - Tel. 20 56 97

GIRONA

sucursales:

ANGLÈS

Galerías Comerciales, s/n. - Tel. 42 05 60

SANTA COLOMA DE FARNES

San Salvador, 42 - Tel. 84 08 03

BLANES

Anselmo Clave, 6 - Tel. 33 27 87

Circunvalación, 6, "Els Pins" - Tel. 33 32 34

LLORET DE MAR

Camino de las Cabras, "Edif. Chelva" - Tel. 33 51 63

SALT

Major de Salt, 260 - Tel. 21 31 34

TORROELLA DE MONTGRÍ

Plaza Quintana - Tel. 75 84 49

LA BISBAL

Pella y Forgas, 8 - Tel. 64 08 19

CASSÀ DE LA SELVA

Calle Abajo, 27 - Tel. 46 11 71

AMER

Plaza España, 5 - Tel. 288

SARRIÀ DE TER

José Antonio, 11 - Tel. 21 25 12

TOSSA DE MAR

Calle Enrique Granados, s/n. - Tel. 34 12 60

chimeneas-hogar

MARSOL - 2

CALEFACCIÓN POR AGUA

Sistemas de Calefacción
¡DE AHORRO ENERGÉTICO...!

Passeig d'Olot, 148

Tels. 20 55 23 - 20 21 95

SALT-GIRONA

hogar del mueble

Santa Clara, 53

Tel. 20 06 93

GIRONA

Major de Salt, 48-50

Tel. 20 33 18

SALT

EL MAS LLORENÇ, EL MUSEU TÈXTIL I UN MAPA HISTÒRIC DE SALT

La recuperació entre els papers i paperams de l'arxiu municipal d'un Mapa històric de Salt, ha posat en evidència la necessitat de guardar i classificar tots aquells papers, documents i anotacions, que ara sense un ordre, ni una classificació concreta, es guarden en les oficines municipals tant de Salt com de Girona.

La "troballa", si així se'n pot parlar, d'aquest mapa històric, fa palès la manca de llocs adients per a guardar i consultar tot el material històric de Salt, que avui es troba dispers i en gran part descurat.

El mapa representa el primer plànol de Salt, que avui es conserva en tota la seva amplitud. Editat l'any 1865, i dibuixat per un arquitecte figuerenc, ens mostra d'una manera gràfica i completa, com era urbanísticament el Salt de 1865, abans de les repercussions de la industrialització.

Fet a escala topogràfica, amb una fidelitat evident ens dóna una imatge molt clara del Salt primitiu, rural i pagès, originari d'un poble diferenciat que amb el temps adquiriria un renom notable per diferents fets que han configurat i marcat la seva història.

Pensem només que en aquest mapa pràcticament no apareix cap casa del Veïnat, excepte algun mas dispers, com Can Sínia, avui desaparegut, i que del Salt vell, només hi han els carrers que volten l'església de Sant Cugat, anomenats amb diferents noms: Plaça de la Constitució, Carrer Nou, Carrer de Baix, Carrer de Dalt, Carrer d'en Llinàs, Carrer de l'Estanc... avui totalment canviats i modificats.

La compra del Mas Llorenç, per part de l'Ajuntament, ha fet que el Consell Municipal es plantegés l'ús públic que hom li caldria donar.

En un Ple extraordinari convocat al respecte, el Consell Municipal de Salt, va acordar que el Mas Llorenç fós el marc que acollís, per una banda, el MUSEU TÈXTIL DE LES COMARQUES GIRONINES i per l'altra, el MUSEU DE LA PAGESIA i l'ARXIU HISTÒRIC DEL POBLE DE SALT.

Sembla ser que hi ha una bona disposició per part

de la Diputació de Girona per a col·laborar econòmicament en la restauració del Mas Llorenç. També la Generalitat pot aportar-hi ajut, i sondeigs fets a prop de persones adients, se sap que hi ha bones disposicions per a cedir eines i material per al museu. Això faria del Mas Llorenç un centre viu, fóra de l'estàtic i avorrit tipus de museu que coneixem, i enfocat amb un clar sentit pedagògic vers les escoles i els veïns.

Us imagineu, un museu dinàmic i viu d'àmbit comarcal que aplegués estris, eines i records de la indústria tèxtil de tota la conca del Ter? Seria una bona manera de concentrar en un lloc adient i fer homenatge públic als cent i escaig anys d'industrialització de filats i teixits de les nostres comarques.

Al costat del **MUSEU TÈXTIL** d'àmbit gironí, al Mas Llorenç s'ha pensat ubicar-hi un museu local de la **PAGESIA**.

Al nostre poble existeix un grapat de material que cases de pagès, o antics menestrals, artesans, feien servir i ara no utilitzen, però conserven. Si aquest material no es recull, dintre de poc temps es perdrà. Pensem en les dalles, les falçs, els esclops, els rasclons, les samals, els guarniments, etc. Moltes ja no s'usen, i la majoria es venen o s'abandonen.

Per què no cedir-ho en un lloc que ho agrupés tot i ensenyés a la mainada de Salt, que el nostre poble temps passat va ser un poble on l'agricultura i les feines del camp van tenir summa importància?

Per últim cal parlar de la necessitat d'instal·lar-hi també l'**ARXIU HISTÒRIC DEL POBLE DE SALT**. Al Mas Llorenç, i concretament en la part de la torre, podria haver-hi una sala que recollís a través de fotografies, documents, actes, oficis, llibres i periòdics la història gràfica i escrita del que ha estat i ha arribat a ésser el nostre poble de Salt.

El primer pas ja ha estat donat... Ara cal la resposta de tots els saltencs.

MARTÍ FITA

TALLERS

**FERRAN
SELLABONA**

**REPARACIÓ D'AUTOMÒBILS
PLANXA I PINTURA
SERVEI DE GRUA**

C/. Màrtirs, 40
Tel. 20 60 90
SALT-GIRONA

FUSTERIA MECÀNICA

**JOAQUIM
BOBER**

Àngel Guimerà, 96
Tel. 20 62 52
SALT

**BAR
VILANOVA**

Major de Salt, 113
Tel. 20 30 26
SALT

teia

flors i coses

C/. Abat Oliba, 40 - Telèfon 21 78 66
SALT - GIRONA

SOLITUD

Les hores sòpites de la nostàlgia reposen fatigades rera l'esguard inevitable de la nit. Somriuen les últimes paraules. Sols s'escolta el cant nocturn d'un somni esmorteït.

No puc cloure els ulls. Car veig, profunda i misteriosa, la silueta indulgent de ma memòria. Cerco, àvidament, l'essència dèbil i blana d'un vers ancestral on dipositar les seves cendres.

Fantasmes isolats de la llum diürna, de l'oda fràgil perduda en l'horitzó...; cadàvers demacrats, que en llurs sepulcres fruiu, sarcàstics, de les trèmols i precàries venjances de la mort... No escolteu com retruny en l'atmosfera una amarguesa estranya i rancuniosa...? No percebiu el respir inhòspit dels vostres cossos esquelètics...?

Bramula la quietud sonora, pètria i mal-sana del remordiment. Potser em resta dir-me adéu a mi mateixa... i eludir l'espill insenescent d'aquelles sendes recorregudes. Burlar el passat, amb totes les seves penúries i insatisfaccions. Diluir ràpidament els fruits marcits d'aquella tardor isarda, salvatge...

...No vull romandre en un refugi de remiscències, sentint que el temps em deixa a l'espera de la mort...

...Adéu, amic! ...Adéu, companys! ...Adéu, VIDA.

ANTÒNIA BAUTISTA

ANTONIO GONZÁLEZ VARELA

SERVICIO OFICIAL: **SERVIS, S.L.**
**NEWPOL
SAUBER**

C/. Pacheco, 17 - Tel. 21 47 07
(y próximamente el 23 47 07) **SALT- GIRONA**

Libreria Fernández

- OBJECTES ESCRIPTORI
- MATERIAL ESCOLAR
- COMPRA-CANVI-VENDA NOVEL.LES,
CONTES I FOTONVEL.LES

Avgda. Menéndez i Pelayo, 38
Tel. 20 42 43
SALT- GIRONA

JOAN COSTA PLA

CARNISSERIA CAVALLINA

Plaça Catalunya, 9
Tel. 20 10 28
GIRONA

Torras i Bages, 41
Tel. 20 42 07
SALT

miralls

SOLAR

**MANIPULACIÓ DE VIDRE PLA / ESPECIALITAT EN
VIDRIERES ARTÍSTIQUES / COL·LOCACIÓ-INSTAL·LACIÓ**

Distribuidor de les finestres
en gelosia i mampares
per a bany:

Bolívia s/n. (cantonada Passeig d'Olot) - Tel. 20 58 93 - SALT-GIRONA

CARTA A UN AMIC

Benvolgut Jaume:

T'escric des de les pàgines d'aquest Programa, anunciador de la Festa Major de Salt d'enguany, perquè sé que la llegiràs i també la llegiran d'altres; perdona si ho he preferit així, però m'ha semblat adient, trobant-te tu lluny de nosaltres. D'aquesta manera és com si el poble de Salt te dirigís aquestes lletres per testimoniar-te els seus sentiments i dir-te que si bé no et tindrem entre nosaltres durant una llarga temporada, et tindrà en el seu record i confia que la distància que ens separa no ens sigui feixuga, tant per a tu com per a nosaltres.

Proseguint doncs la mateixa, t'hem de dir que et trobarem a faltar de moltes maneres. Una d'elles és de que enyorarem la teva veu i les teves cançons en els recitals que ens obsequiaves d'en tant en quant.

També et trobarem a faltar en la missa de dotze dels diumenges, quan llegies les epístoles, amb la teva veu peculiar potentia i sonora.

En les tertúlies que tenies amb els amics, tot menjant una entrepà i bevent una cervesa.

La teva vida a Salt, últimament, ja era escassa perquè amb motiu d'estudiar a Barcelona, no et permetia relacionar-te massa amb la gent del poble.

Però et teníem els dissabtes i diumenges i la teva presència entre nosaltres ens engrescava.

Col·laboraves o assisties a actes que tinguessin lloc durant els caps de setmana, i això ens permetia de tenir canvis d'impressions, que valoràvem.

Ens trobarem orfes durant un llarg temps de la teva presència i desconixerem els teus pensa-

ments i creacions, que sens dubte continuaran. Abans de marxar ens digueres que volies conèixer món i que desitjaves relacionar-te amb moltes persones, perquè ets dels que no t'estanques, necessites evolucionar constantment; el teu esperit necessita volar com molt bé t'expresses en l'escrit de les "Lluernes" que apareix en aquest Programa.

Ets inquiet i no pots estar sense fer res, quan tens lleure, et dediques a escriure poemes, quan no, llegeixes, toques la guitarra que et serveix d'evasió, i a temporades treballes, has fet quasibé de tot, d'escrivent, de delineant, d'obrer, de repartidor de cistelles, de patge per les festes de Nadal, de monitor... és a dir quasibé de tot, demostrant sempre la teva capacitat d'adaptació amb naturalitat, sense esforç. Experiències que t'han ajudat a adquirir coneixements, sentint profundament les reivindicacions socials, sempre que vagin acompanyades de la raó i no per sistema.

La vida t'ha ensenyat moltes coses que tu traslades en el paper, filtrant-se en el teu propi jo en cada un dels poemes que desgranes i que tens necessitat de donar-los a conèixer, perquè és la forma d'expressar-te amb la comunitat.

Prosegueix inspirant-te en el lloc de la teva residència interina, forçada per un deure, i quan tornis, esperem que ens mostris les teves noves produccions, que seran –sens dubte– fruit de la teva actual vivència.

Et saluda,

EL TEU AMIC DE SEMPRE

Qinta

BELLEZA

- LIMPIEZA DE CUTIS
- TRATAMIENTOS DE ACNÉ
- LIFTODERMIE - CATHIODERMIE
- TRATAMIENTOS DE SENOS, ABDOMEN Y PIERNAS
- MANICURA Y PEDICURA
- SOL ARTIFICIAL Y MAQUILLAJE

C/. San Román, 32

Tel. 21 39 56

SALT- GIRONA

PAPERERIA TÈCNICA

MATERIAL PER A DIBUIX I OFICINES
FOTOCÒPIES
CÒPIES DE PLÀNOLS

SALT: Passeig d'Olot, 166

Tel. 20 71 66

GIRONA: Avgda. St. Francesc, 4

Tel. 20 39 44

Carrer Migdia, 11

Tel. 21 35 65

Francesc Vilà

DECORADOR COL.LEGIAT

C/. Santa Eugènia, 213

Tel. 20 45 70

GIRONA

Els hi ofereix els seus serveis en:

- Projectes
- Cortinatges
- Tapisseries
- Moquetes
- Papers

I tot lo referent a la decoració

EL MEU AGUSTÍ PRAT, MESTRE D'ESCOLA

Quan el mestre Agustí Prat, a primeries del 1922, va prendre possessió amb caràcter d'interinitat, de l'Escola Nacional de nois de Salt, aquelles aules no eren pas un edificant model de quietud i disciplina. L'escola, situada a la plaça de la Constitució, més tard de la Llibertat, més tard d'Espanya, més tard plaça de Salt (sic transit gloria mundi), havia tingut per mestre fins l'any anterior en que s'havia jubilat, al senyor Esteva Vila, tota una llarga vida professional honesta, laboriosa, brillantment fecunda.

L'havien succeït després alguns mestres de tan migrada permanència, que feia lamentablement estèril qualsevol tasca amorosament començada. Per aquest motiu les classes anaven una mica a la bona de Déu. Hi faltava la presència continuada del mestre amb la seva autoritat moral. Poc a poc esdeveníem una mica indisciplinats, una mica barroers. Moltes mares solien dir que érem molt dolents. Els homes, avançant-se en molts anys al lèxic de l'illustre acadèmic Camilo José Cela, ens qualificaven d'una manera molt més gràfica, més rotunda. Un mestre cansat, es queixà a l'Ajuntament i originà una imprevista visita del regidor Dídac Bover, delegat per aquella corporació. Era un home alt, ben plantat. Sabíem que era el director de la secció teatral "Art Modern" del Patronat de Sant Lluís i de l'Orfeó Russinyolenc de Salt. Fou molt enèrgic i

contudent al parlar. Ens sermonejà ben seriósament amenaçant fins i tot amb l'expulsió de l'escola. «En aquests moments, digué –ho he recordat sempre–, no és pas el Dídac Bover que tots coneixeu el qui us parla, sinó un representant de l'Ajuntament». Quedàrem vivament impressionats i un bon xic estamordits. El senyor Prat era un home jovenàs, eixerit, molt trempat i de caràcter sumament irònic, burleta moltes vegades. Decidí endegar ben aviat aquella anòmala situació de l'escola, fent passar per la rasa, a qualsevol petit insurrecte, emprant quan creia necessari algun argument una mica convincent, motivant la queixosa embaixada d'alguna mare amoinada. Reaccionava el senyor Prat, agudament mofeta, passant tot sovint davant el petit denunciant en fingit somiqueix i monorímic cantarella: «Mare, el senyor Prat em pega, mare, el senyor Prat em pega...».

Un dia, tota una colla, somiant arriscades aventures en espesses boscúries, vàrem deixar l'ubèrrim camp de blat de la família Panosa, sensiblement aixafat, mig destruït. Les queixes dels perjudicats arribaren al mestre i el senyor Prat castigà durament a la petita host assaltant, fent-los posar cama ací cama allà, damunt dos pupitres i amb els braços estesos, una llarga, allixonadora estona. Alguns es queixaren a casa seva. Jo no vaig dir res. Coneixia

**TALLER DE REPARACIÓ
DE L'AUTOMÒBIL**

**PERE
LIU**

Cervantes, 65 - Telèfon 20 89 92

SALT

**JOSEP BOADA
i MAURICI**

**PINTOR - DECORADOR
PINTURA - EMPAPERATS
RÈTOLS i DECORACIÓ**

Carrer Surroca, 2 - Tel. 20 14 72 - **SALT**

**TALLER
JOAN**

JOAN PUJOLÀ

Reparació de tota mena de cotxes
Especialitat en CITROËN

Carrer Montseny, 33 - Tel. 20 60 95 - **GIRONA**

C/. Major de Salt, 262

Tel. 21 20 20 - SALT

prou el meu pare. Sabia que tàcitament, sempre havia delegat en el mestre tota l'autoritat paterna. D'ençà d'aquell sever puniment, cada temporada, els blats de can Panosa, rossejaren indemnes, erectes com llances vitorioses, tot esperant exuberants l'arribada de la falç. Aquella escandalosa malifeta i el consegüent càstig naturalment, despertaren en mi, que ja havia fet onze anys feia poc, un incipient sentiment de responsabilitat. Em sentia més avergonyit encara, perquè feia pocs dies que el senyor Prat m'havia regalat un llibre amb motiu de la meva Comunió Solemne. El mestre estava a dispesa a casa del Sr. Jaume Brugués (a) Tiranius, del carrer de la Princesa, més tard Galán i García Hernández, més tard José Antonio i més tard Major de Salt (sic transit etc., etc.). El mestre em rebé afectuosament en una habitació pulcra i endreçada com tot el de la casa. Hom hi endevinava la mà de la senyora Teresa. Estava molt content. Existia, potser de sempre, una mena de pugna latent amb els alumnes del col·legi La Salle per mor d'obtenir una més brillant classificació en les classes de doctrina cristiana que explicava el rector Mossèn Joan Alabau. Aquell any, el senyor Prat, acabada la classe, ens repassava la lliçó i així els de l'escola nacional havíem copat, com s'acostuma a dir ara, els quatre millors llocs. El dia de la Comunió, dos alumnes sosteníem la llarga patena d'immaculada blancor i els altres dos, uns ciris alts, tot just estrenats, de groguenca cera i flama bellugadissa. El senyor Prat posà amb aquella seva lletra arrodonida, impecable, una bella dedicatòria i la seva signatura: Agustí Prat. I la data. Salt, 7 de maig del 1922. Inevitablement cada vegada que la llegeixo, revisc la inoblidable poesia "La relíquias" del mallorquí Joan Alcover, perquè també per mi "els anys de ma vida volaren de pressa".

Una tarda el senyor Prat arribà tard a l'escola. El vell rellotge del campanar ja havia repetit les dues. La tropa de petits escolars que ocupava tot el carrer i una espontània avançadeta, arribava cap a la sortida. Quan aparegué la figura del senyor mestre per la cantonada de can Pep, escaixà l'aire la veu d'un d'aquells vigies de terra ferma: «Ara ve»... «Ara ve», repetien els de més a prop, i el cor desentonat de veus infantils en un improvisat crescendo anava clamant: «Ara ve, ara ve». El petit orfeó emmudí sobtadament quan arribà el mestre. Estava molt empipat per la delatora cridòria. «Què crideu? Que

voleu que la gent es pensi que arriba un moro». No imposà cap mena de càstig. Estava molt abstret, preocupat, i aquesta actitud ens dolgué a tots plegats, més que no pas una severa filípica. Evidentment, quelcom –nosaltres mateixos– anava canviant l'escola.

De la breu estada del senyor Prat a l'escola, remarcuem l'aportació del llibre de lectura en català "Garba". El mateix mestre, amb una bella lletra de pur estil gòtic, posà el nom de cada u, al llibre. El proper mestre el canviaria pel de "Hojas Literarias". Llegir "Garba", fou per nosaltres com descobrir una brillant constel·lació, un petit però impressionant tresor cultural en la nostra llengua. Tota una rastellera de noms associats molts d'ells de manera permanent a la nostra vida. L'hora de lectura solíem fer-la al voltant del senyor mestre, en una alta tarima que tenia una barana de fusta bastant treballada, pintada de fosc, a la qual el fregadís constant d'innombrables mans havia restituit el seu color natural. Darrera el mestre, en un pany de paret, hi havia un gran mapa de Catalunya totalment en la nostra llengua. En l'angle dret inferior, damunt el blau d'un mar Mediterrani hi havia la figura riallera d'una bonica noieta vestida a la catalana, amb el braç esquerra recolzat damunt un escut de Catalunya i el dret enlaire en amical salutació. Al seu darrera, la grisa mola de la serralada Montserratina. I la llegenda: Mapa de Catalunya, per F. Flors i Calcat. 1906. El mapa tenia tota una colla de petites ferides produïdes pel pas continuat d'una llarga canya, amb la punta de la qual els escolars demostràvem els nostres coneixements geogràfics. El senyor Flors i Calcat era tot un nom en els medis pedagògics per la seva plural condició de mestre, geògraf, calígraf i escriptor autor d'obres per l'ensenyament del català als infants. Segons sembla, fou un home de vocació una mica tardana, car no es titulà mestre fins els vint-i-sis anys.

Un dia, el senyor Prat deixà la vella tarima i la classe de lectura i es traslladà a l'aire lliure, en un recollit, més aviat reduït, pati del darrera de l'escola, a prop de l'agradable companyia d'un arbre fruiter de fullam perenne, vert fosc, que contrastava amb el cel blau i lluent dels bons dies; tot plegat prou poderós per fer-nos oblidar, diguem-ho amb pietós eufemisme, la forta flaire d'unes comunes de la mateixa

Jordi Camps i Martí

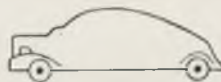
La Artística

MARCS ENCÀRREC / PORTA FOTOS
CORNUCÓPIES / FUSTES TALLA
OLIS / AQUAREL·LES / DIBUIXOS / OBRES ORIGINALS
EXPOSICIÓ I VENDA

Passeig Marquès de Camps, 2
Tels. 20 66 29 - 20 05 89 / Botiga: Tel. 20 09 43
SALT

TRANSPORTES

COTEMAR

**COMERCIAL
TERRESTRE
MARITIMA**

SERVICIOS REGULARES
DE MERCANCIAS

RECOGIDA Y ENTREGA
DIARIA A DOMICILIO

SERVICIOS DIRECTOS
PARA TODA ESPAÑA

DELEGACIÓN EN GIRONA:
Plo XII, 21 - Tel. 20 66 80 - 20 66 81 - **SALT**

DELEGACIÓN EN FIGUERES:
COTEMAR-RAYO - C/. S. Antoni, 93
Tels. 50 17 29 - 50 19 85

**FOTO
TORRES**

- MATERIAL FOTOGRÀFIC
- FOTO GALERÍA
- CARNETS IDENTITAT I PASSAPORTS
- FOTOCÒPIES

C/. Xavier Montsalvatge, 15
Tel. 20 98 52
SALT

CARNISSERIA

A. VALENTÍ

ESPECIALITATS EN CARNS FRESQUES

Torras i Bages, 61
Tel. 20 62 44
SALT

escola sense més aigua corrent, que la que hi duia una galleda sostinguda per un braç una mica forçut.

Al mestre li agradava també, de donar-nos lliçons pràctiques de bon comportament públic. Caminar i passejar sense molestar a la gent, anar sempre per la vostra dreta, saludar respectuosament a les persones grans, etc. Tot un seguit de normes aplegades sobre el denominador comú d'Urbanitat.

A les hores de classe era un cas curiós d'actituds extremes, sobretot a l'examinar un treball. Si veia que la cosa no anava prou a l'hora, us feia envermellir davant tots els condeixebles amb la seva ironia feridora. Si la feina era reixida, us deixava esbalaït prodigant-vos els elogis més desmesurats, qui sap si tot plegat per esperonar l'alumne cap a un afany creixent de superació.

Al senyor Prat li agradava força la música i quan descobria entre els alumnes una veu una mica passadora, l'hi feia aprendre cançonetes de pura arrel popular. El mestre també cantava a l'Orfeó Rossinyolenc. Escribí una composició dedicada a la noia saltenca, amb la música de la sardana "Continuïtat" del mestre Viçens Bou. Em sembla que la primera estrofa feia aproximadament així: «Tú ets la donzella més encisera d'aquest pla de Salt». La cantava el solista de l'Orfeó, el tenor Josep Gil, en els entreactes de les representacions teatrals i sempre agradava molt. El senyor Prat era solter i moltes noies si sentien al·ludides en la cançó.

L'estada del senyor Prat a l'escola fou força curta, ja que l'any 1923 arribà el senyor Lluís Moreno. Doblement atrafegat en inculcar virtuts i esborrar molts defectes, la seva labor professional, forçaament havia de resultar discreta, condicionada per unes circumstàncies que li atorgaven amb avara mesura un temps mesquí. L'escola, però, ja no era aquella munió de vaillets indisciplinats que havia trobat i havia restablert a les aules una pau una mica octaviana; no hi fa pas res alguns mitjans emprats, per altra banda bastant corrents més de mig segle enrera en algunes escoles. Recordem les "palmetades" del senyor Vila i quelques plantufades del senyor Moreno, a algunes de les quals -diguem-ho tot- jo mateix em vaig fer acreedor ben merescudament. Sempre ens quedava el consol de refugiar-nos en aquell aforisme de la nostra infantesa que afirmava, una mica filosòficament, que tot es fa per

un fi de bé. El senyor Prat, evidentment, era un home una mica singular, però un bon mestre, vist, es clar, com prediu l'encapçalament d'aquestes notes a través de personalíssimes vivències. Fou el segon dels tres mestres que vaig tenir en aquella vella escola de la plaça de la Constitució, que comptà durant molts anys amb la col·laboració d'un ajudant, el senyor Josep Ribas, eficaç encarregat de preparar aquella tendra matèria prima que li confiaven els pares.

Prop de set anys més tard, era el 1928, vaig tornar a veure al senyor Prat. Fou en una dressera de Palafrugell a Llafranc, quan encara això era un paradisiac racó de la costa. Amb el meu cosí, veníem de la festa de Santa Rosa, una tòrrida tarda de finals d'agost. El senyor Prat venia en direcció contrària i va contestar cortesament, sense reconèixer-me, a la nostra salutació. Sorprès, aturat com un estaquirot, no vaig gosar dir-li res, mirant com s'allunyava sota la brasa d'un sol que estallava les pedres. El meu cosí anava de pressa. L'ambient era enervant, saturat de sentors de fonoll i d'herba seca. Corrien les mòbils inquietes sargantanes i les llagostes es movien a grans bots. Vaig haver de córrer per atrapar al meu cosí, desitjós d'un sopluig d'una fresca repadora.

En la vida de tot ser humà, solen haver-hi un sens fi de coses no realitzades, que com totes les coses frustrades, es recorden amb amargor. Pel que fa a mi, sempre m'ha dolgut no haver parlat al senyor Prat, aquella tarda del mes d'agost tant llunyà com aquella meua adolescència. Però hi penso sovint, perquè el record dels mestres, com els dels pares, mai s'esborra definitivament, ens acompanya tota la vida. Me'n recordo sobretot ara transitant per tants carrers gairebé orfes de cordialitat i una mica envaïts d'agressiva insolència. Llavors, per una natural associació d'idees, en revisc aquelles inefables lliçons de bon comportament ciutadà i trobo que és una irònica paradoxa la d'aquesta conflictiva època que ens toca de viure, en la que havent-hi molta més cultura, sembla haver-hi més poca educació. Existint moltes més comoditats, impera també més la violència. La vida, ja ho veiem, és feta de plaer i de dolor.

DROGUERIA

SALT DECORACIÓ

PERFUMERIA — ARTICLES NETEJA

*us desitgen
una bona festa major*

C/. Àngel Guimerà, 79

SALT

ESTACIÓN SERVICIO SALT

Passeig d'Olot, s/n.

Telèfon 21 59 43

SALT-GIRONA

JAUME DARNÉS

**CARNS
FRESQUES**

**XARCUTERIA
SELECTA**

C/. Rafael Masó, 21 - Tel. 21 16 09 - **SALT**

**PÁJAROS
PECES
JAULAS
ACUARIOS
PERROS**

PAJARERÍA

Passeig d'Olot, 130

SALT-GIRONA

CREACIONS

C/. Àngel Guimerà, 79 - **SALT**

DEPILACIÓ / MANICURA / MAQUILLATGE

Torras i Bages, 28 - Tel. 21 33 25 - **SALT-GIRONA**

SERVICIO DIRECTO Y DIARIO, CON 80 PLAZAS PROPIAS

 CAVE S.A.
TRANSPORTES

Calle Pedro Coll, 27-29
Tels. 21 01 08 - 21 03 08
SALT - GIRONA

UNA EMPRESA IMPORTANTE PARA UN SERVICIO MEJOR

CUINA CATALANA

- LLEGUMS CUITES
- POLLASTRES A L'AST
- PLATS PREPARATS

ES PREGA QUE ELS "PLATS PREPARATS",
SIGUIN ENCARREGATS AMB ANTICIPACIÓ

Dr. Ferran, 16 (cantonada Torras i Bages)
Tel. 21 31 42

SALT

CONSTRUCCIÓ DE:
MATRIUS / MOTLLES / TROQUELATS
INJECCIÓ PLÀSTICS / FUNDICIÓ CEN-
TRIFUGADA METALLS BAIXA FUSSIÓ

Doctor Castany, 7, 9, 13 i s/n.
Tels. 20 26 69 i 21 44 00
SALT - GIRONA

passeig d'olot, 250
telèfon 20 79 29
salt girona

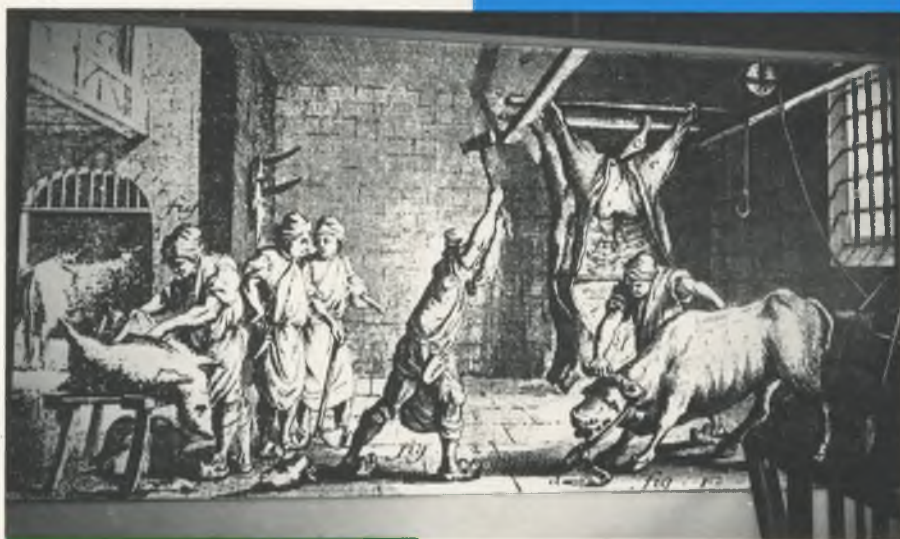
PRODUCTOS

CARNICOS

C/. Mártires, 22

Teléfonos 20 09 26
20 75 31

**SALT
GERONA**

PRODUCTOS CARNICOS

SALT (Gerona)
Fábrica Embutidos
Teléfonos 20 75 31
20 74 29

Radiola

tiene color

Nuevo televisor Radiola con el más avanzado sistema para equipo de color.

Nuevo televisor Radiola en color:

- Equipado con tubo de 110°
- Totalmente transistorizado
- Estabilización automática
- Dos altavoces frontales
- Cambio de canales por control digital
- Mínimo consumo
- Un solo control adicional para ajuste de color.

Joaquín Vilà Crous

Carrer Major de Salt, 243 - Tel. 20 29 71 - **SALT** - Gerona